

Archeologienota

Izegem

Abelestraat-Ambachtenstraat

Deel 1: Verslag van Resultaten

Titel
Archeologienota, Izegem Abelestraat-Ambachtenstraat. Deel 1: Verslag van Resultaten

Auteur
Sarah De Cleer

Erkende archeoloog
BAAC Vlaanderen bvba
OE/ERK/Archeoloog/2015/00020

BAAC-Projectnummer
2023-0447

Plaats en datum
Evergem, 2 juni 2023

Reeks en nummer
BAAC Vlaanderen Rapport 2493
ISSN 2033-6896

Wettelijk depot
KBR

Inhoud

1	Beschrijvend gedeelte	1
1.1	<i>Administratieve gegevens</i>	<i>1</i>
1.2	<i>Juridisch kader en onderzoekstraject</i>	<i>4</i>
1.3	<i>Aanleiding</i>	<i>4</i>
1.4	<i>Huidige situatie en geplande werken</i>	<i>5</i>
1.4.1	<i>Huidige situatie</i>	<i>5</i>
1.4.2	<i>Geplande werken en bodemingrepen</i>	<i>7</i>
1.5	<i>Randvoorwaarden</i>	<i>16</i>
2	Bureauonderzoek	17
2.1	<i>Werkwijze en strategie</i>	<i>17</i>
2.1.1	<i>Onderzoeksdoelstelling</i>	<i>17</i>
2.1.2	<i>Onderzoeksvragen</i>	<i>17</i>
2.1.3	<i>Methoden en technieken</i>	<i>17</i>
2.2	<i>Assessment</i>	<i>19</i>
2.2.1	<i>Landschappelijk kader</i>	<i>19</i>
2.2.2	<i>Historisch kader</i>	<i>27</i>
2.2.3	<i>Cartografische bronnen</i>	<i>28</i>
2.2.4	<i>Orthofotografische bronnen</i>	<i>33</i>
2.2.5	<i>Archeologisch kader</i>	<i>35</i>
2.3	<i>Synthese onderzoeksresultaten</i>	<i>41</i>
2.3.1	<i>Datering en interpretatie onderzoeksterrein</i>	<i>41</i>
2.3.2	<i>Archeologische verwachting</i>	<i>41</i>
2.3.3	<i>Syntheseplan</i>	<i>42</i>
2.4	<i>Besluit</i>	<i>44</i>
2.4.1	<i>Potentieel op kennisvermeerdering</i>	<i>44</i>
2.4.2	<i>Afweging noodzaak verder vooronderzoek</i>	<i>44</i>
2.4.3	<i>Keuze onderzoeksmethode</i>	<i>45</i>
2.4.4	<i>Afbakening onderzoeksterrein</i>	<i>46</i>
3	Samenvatting	48
4	Lijsten	50
4.1	<i>Figurenlijst</i>	<i>50</i>
4.2	<i>Plannenlijst</i>	<i>50</i>
4.3	<i>Tabellenlijst</i>	<i>50</i>
5	Bibliografie	51

1 Beschrijvend gedeelte

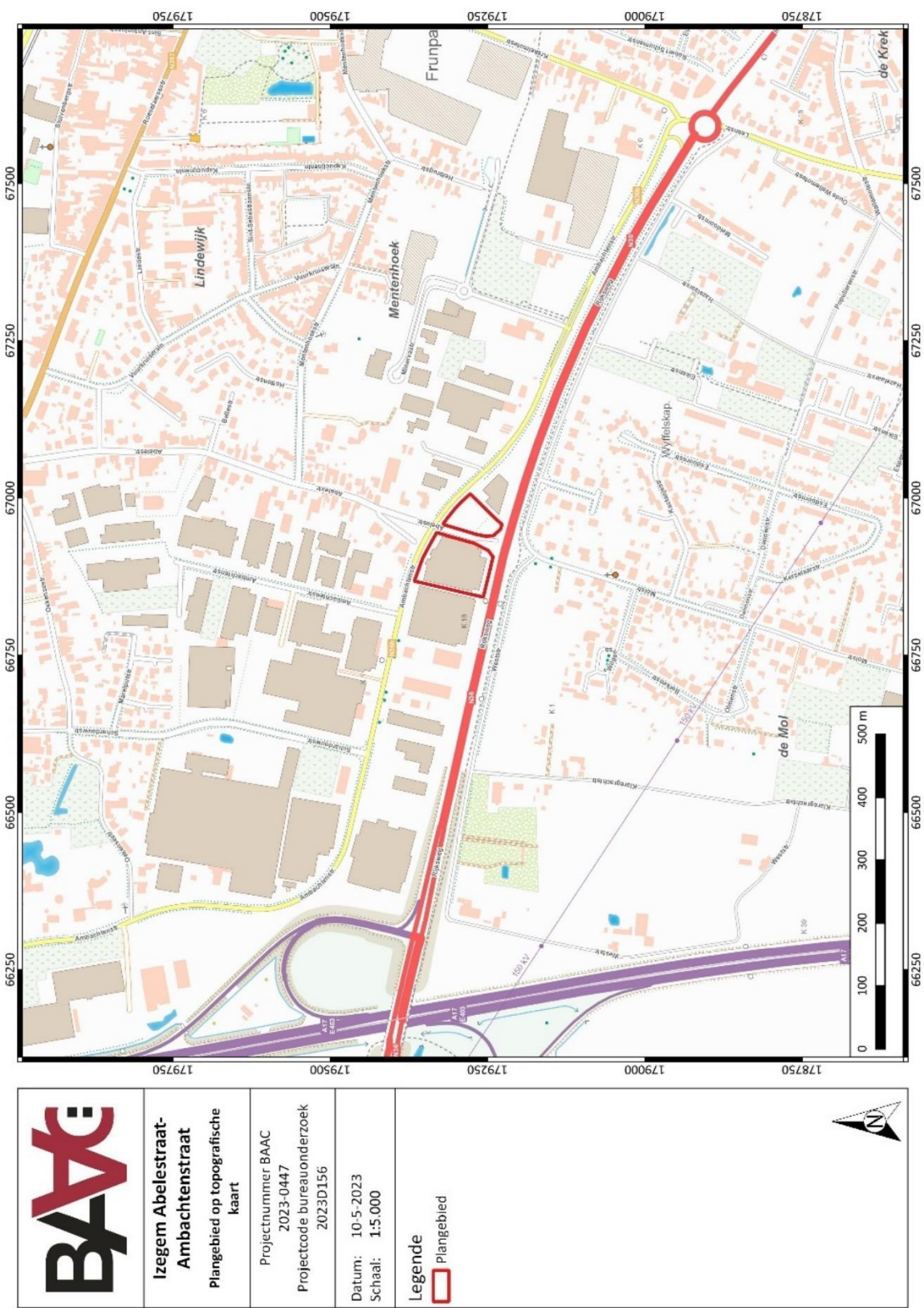
1.1 Administratieve gegevens

Naam site	Izegem Abelestraat-Ambachtenstraat		
Ligging	Abelestraat 102-Ambachtenstraat, gemeente Izegem, provincie West-Vlaanderen		
Kadaster	Gemeente Izegem, Afdeling 4, Sectie D, Percelen: 470M, 498N		
Coördinaten	Noordwest:	x: 66842.33	y: 179366.48
	Noordoost:	x: 67006.41	y: 179366.48
	Zuidwest:	x: 66842.33	y: 179227.23
	Zuidoost:	x: 67006.41	y: 179227.23
Oppervlakte plangebied	Ca. 11.850 m ² .		
Oppervlakte geplande ingrepen	Ca. 3.000 m ² .		
Kartering gewestplan	<i>Woongebied</i> (Code: 0100)/ <i>Regionaal bedrijventerrein met openbaar karakter</i> (Code: 1011)		
Projectnummer BAAC Vlaanderen	2023-0447		
Bureauonderzoek	Projectcode	2023D156	
	Erkende archeoloog	Sarah De Cleer (Erkenningsnummer: OE/ERK/Archeoloog/2015/00046) BAAC Vlaanderen bvba (Erkenningsnummer: OE/ERK/Archeoloog/2015/00020)	
	Betrokken actoren	Sarah De Cleer (archeoloog) Lien Van der Dooren (archeoloog)	
	Betrokken derden	/	

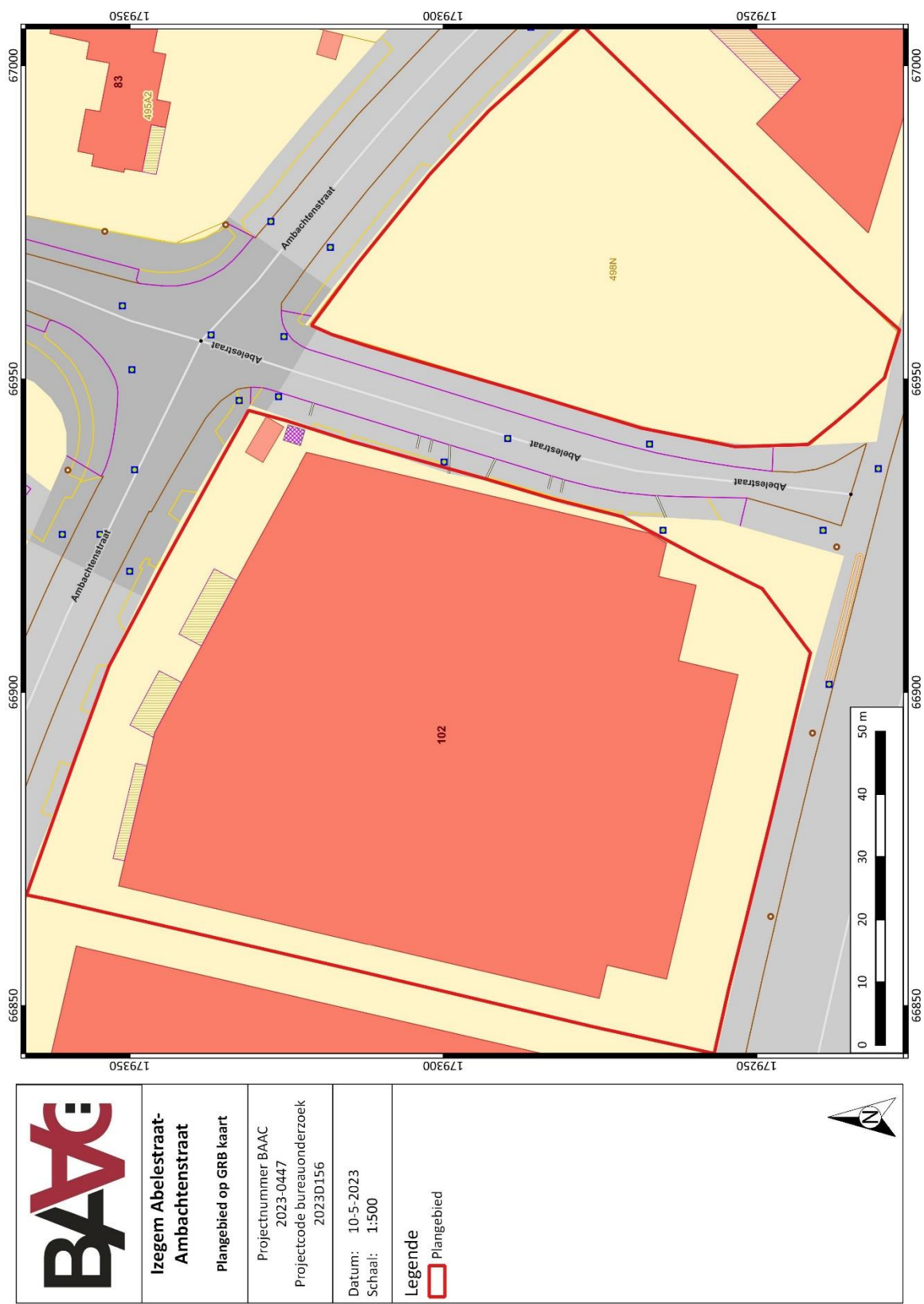
Alle in dit document gebruikte plannen zijn afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen², tenzij anders vermeld.

¹ GEOPUNT VLAANDEREN 2023 – administratief, historisch, orthofotografisch

² DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2023 – geografisch

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 10/05/2023)

Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 10/05/2023)

1.2 Juridisch kader en onderzoektraject

In het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014, is de eigenaar en gebruiker van gronden waarop zich archeologische waarden bevinden, verplicht deze waarden te behoeden en beschermen voor beschadiging en vernieling. Dit kan door behoud *in situ*, als de waarden ingepast kunnen worden in de plannen, of *ex situ*, wanneer de waarden onomkeerbaar vernietigd worden. Het doel van de archeologienota is dat er mogelijkheden gezocht worden om *in situ* behoud te bewerkstelligen of, indien dit niet kan, het formuleren van maatregelen voor vervolgonderzoek waarbij het erfgoed *ex situ* wordt behouden.

Om vast te stellen of bij werkzaamheden archeologische waarden zullen worden vernietigd, is een archeologisch onderzoek nodig. In eerste instantie wordt een bureauonderzoek uitgevoerd. Op basis van bekende gegevens van bodemkaarten, uit cartografische en andere historische bronnen en eventueel voorgaand onderzoek in de directe omgeving van het plangebied wordt een inschatting gemaakt van het archeologisch potentieel van het plangebied. Indien uit deze desktopanalyse blijkt dat er een kans is op het aantreffen van archeologische waarden binnen het plangebied, kan het aangewezen zijn de gaafheid van het bodemprofiel en de aanwezigheid van archeologische indicatoren te onderzoeken middels een landschappelijk bodemonderzoek, een veldkartering en/of een geofysisch onderzoek. Deze onderzoeken maken alle deel uit van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Indien op basis van de resultaten van alle nodige facetten van het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem niet voldoende informatie verzameld kan worden om een onderbouwde uitspraak te doen aangaande de beslissing tot behoud *in situ*, vrijgave of opgraving van het terrein, moet in een volgende fase een vooronderzoek met ingreep in de bodem worden uitgevoerd.

Het doel van het eventueel vooronderzoek met ingreep in de bodem is een archeologische evaluatie van het terrein. Dit houdt in dat het archeologisch erfgoed opgespoord, geregistreerd, gedetermineerd en gewaardeerd wordt en dat de potentiële impact van de geplande werken op de archeologische resten wordt bepaald. De hiervoor aangewezen methoden zijn archeologische boringen, proefputten en/of proefsleuven. Onderdeel van de evaluatie is dat er mogelijkheden gezocht worden om een eventuele site *in situ* te behouden of, indien dit niet kan, het opstellen van een programma van maatregelen voor vervolgonderzoek (ruimtelijke afbakening, diepteligging, strategie, doorlooptijd, te voorziene natuurwetenschappelijke onderzoeken en conservatietechnieken, voorstel onderzoeksvragen) in de vorm van een opgraving. Het vooronderzoek is uitgevoerd conform de Code van Goede Praktijk 4.0.

1.3 Aanleiding

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. Op het terrein zal door de initiatiefnemer een nieuwbouw gerealiseerd worden. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de oprichting van een loods met kantoren en de inrichting van een laad- en los zone) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed. Eens het archeologisch bodemarchief aangetast of vernield wordt, betekent dit een onomkeerbaar informatieverlies.

De totale oppervlakte van het plangebied *Izegem Abelestraat-Ambachtenstraat* bedraagt ca. 11.850 m², de geplande bodemingrepen hebben een oppervlakte van ca. 3.000m². Het plangebied valt buiten een beschermde archeologische site, ligt niet in een archeologisch vastgestelde zone en komt niet voor op de kaart met gebieden waarin geen archeologische

waarden (meer) te verwachten zijn (GGA, gebieden geen archeologie).³ Daarnaast werden voor het plangebied en de directe omgeving geen waarden voor 'beschermd onroerend erfgoed' opgenomen in het Geoportaal.

Aangezien het plangebied in *Woongebied* (Code: 0100) en *Regionaal bedrijventerrein met openbaar karakter* (Code: 1011) ligt, de totale oppervlakte van de kadastrale percelen, waarop de vergunning betrekking heeft ca. 11.850 m² bedraagt en de totale oppervlakte van de bodemingreep 3.000 m² of meer bedraagt, is volgens het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een archeologienota vereist. Deze archeologienota, waarvan akte genomen door het agentschap Onroerend Erfgoed, wordt bij de omgevingsvergunningsaanvraag gevoegd.

1.4 Huidige situatie en geplande werken

1.4.1 Huidige situatie

Het plangebied is gelegen in Izegem, ter hoogte van de Abelestraat 102 en de Ambachtenstraat, in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen.⁴⁵

Op het perceel 470M is momenteel het bedrijf Handsaeme Machinery Izegem gevestigd. Het bestaand gebouw omvat enerzijds ruimtes voor machines en anderzijds een ruimte waar bureaus/toonzalen/... ondergebracht zijn. Op het perceel 498N, waar de nieuwbouw zal gerealiseerd worden, zijn geen gebouwen aanwezig. Op het braakliggend terrein is enkel een bommenrij aanwezig (Plan 3).

³ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2023a

⁴ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023; ID 13267

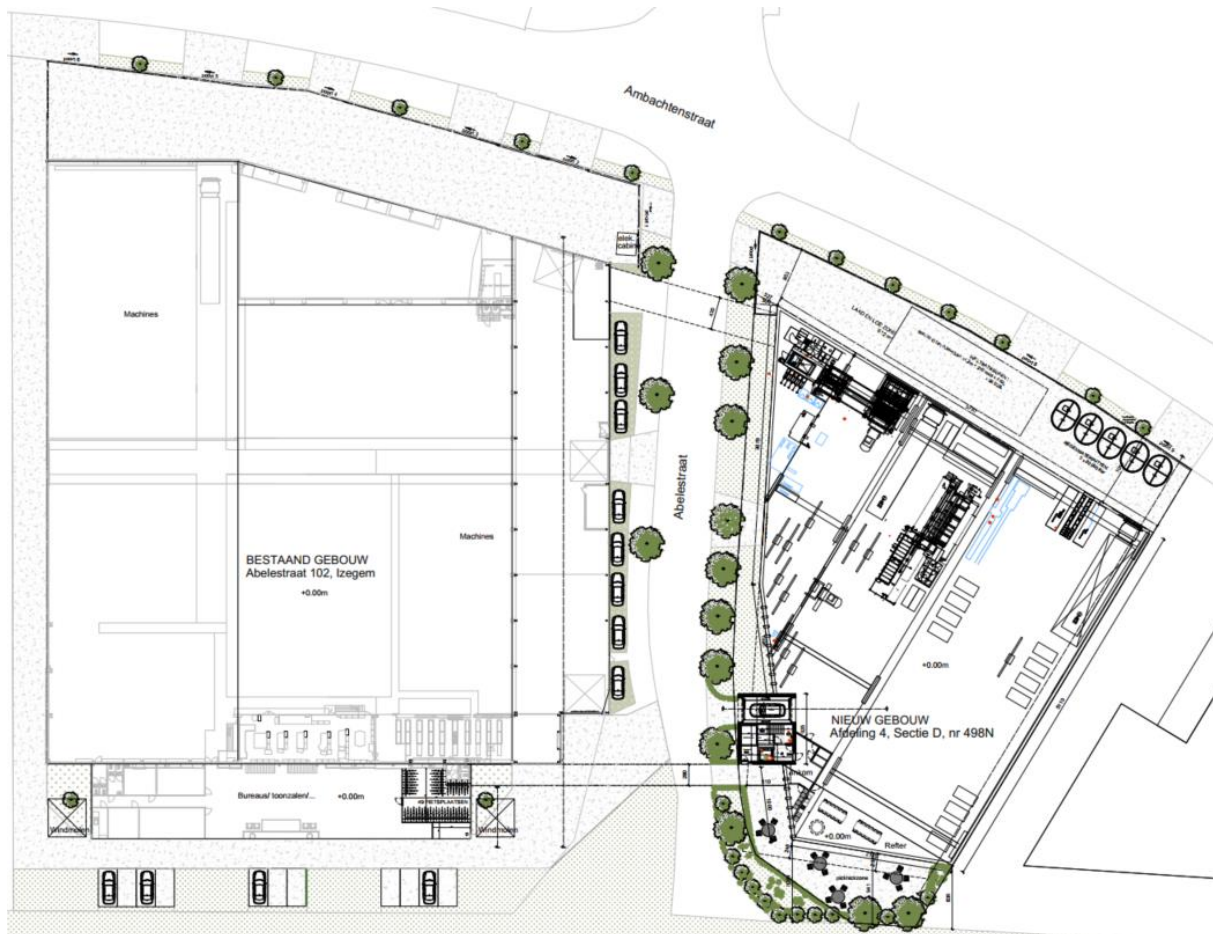
⁵ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023; ID 14453

1.4.2 Geplande werken en bodemingrepen

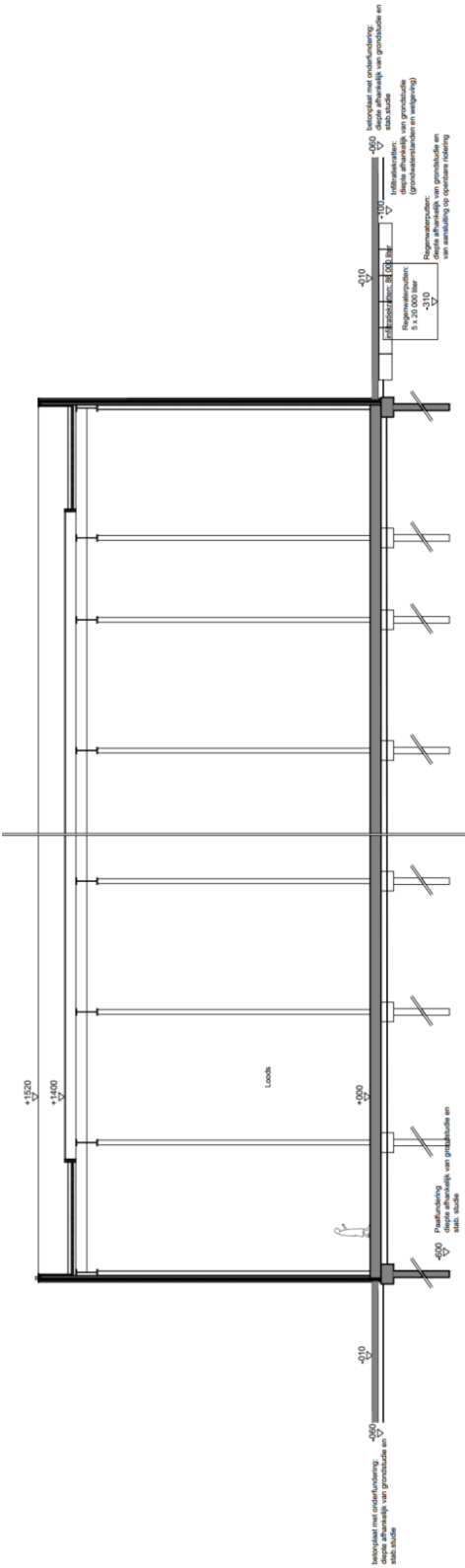
Algemeen

De opdrachtgever plant op het terrein de realisatie van een nieuwbouw, met de oprichting van een loods met kantoren en de verharding van het terrein voor de inrichting van een laad- en los zone. Hierbij worden eventueel in het plangebied aanwezige archeologische waarden mogelijk vernietigd. De aard en de omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

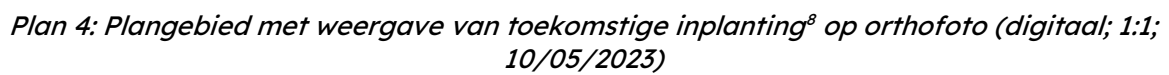
Figuur 1: Weergave van de toekomstige inplanting⁶

⁶ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

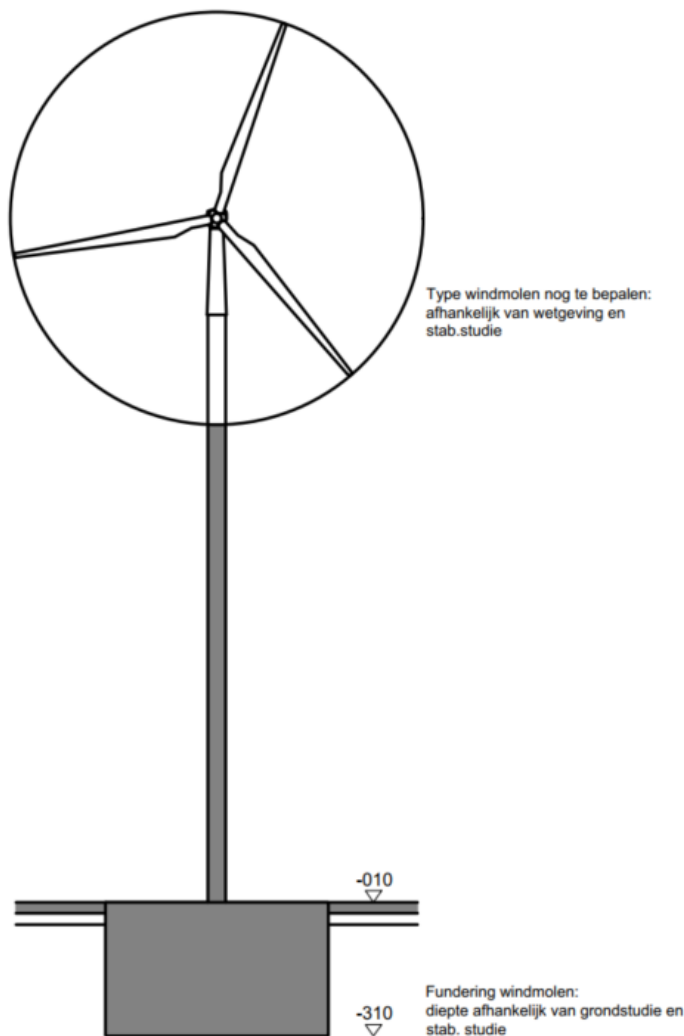
Figuur 2: Doorsnede van de toekomstige inplanting⁷

⁷ Plan aangebracht door initiatiefnemer, zie ook in bijlage.

De geplande werkzaamheden omvatten de oprichting van een loods met kantoren (ca. 2.380 m²) en de inrichting van een laad- en los zone (ca. 612 m²).

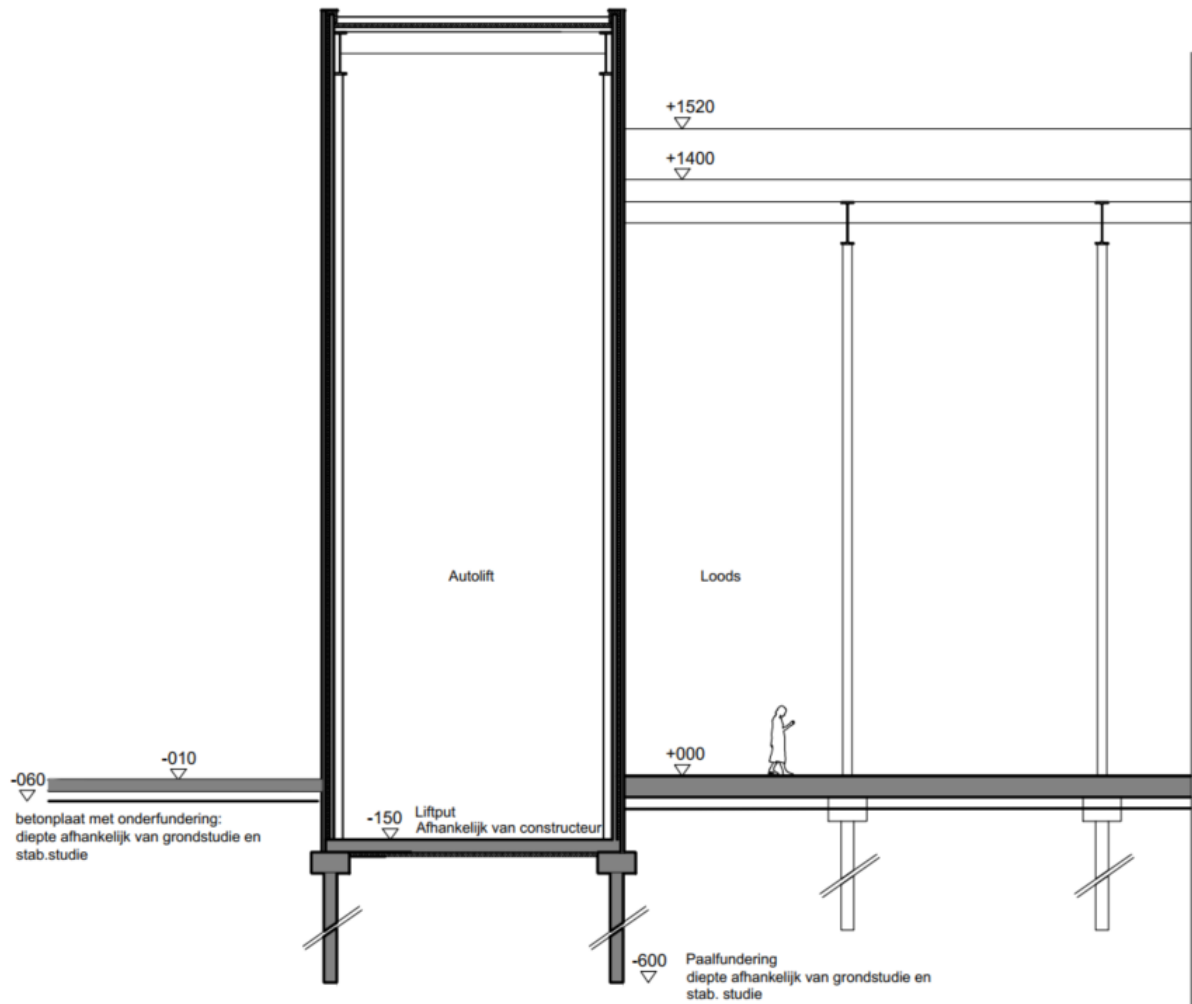
Ter hoogte van het bestaande gebouw zullen twee windmolens aan de voorzijde van het gebouw geplaatst worden. De fundering (2x ca. 25 m²) van deze molens zal ca. 3 m diep uitgegraven worden. Dit is afhankelijk van de technische studie voor deze windmolens en de grondstudie (Figuur 3).⁹ Tussen het bestaande gebouw en de nieuwbouw zal een loopbrug ingericht worden, op 9 m boven maaiveld.

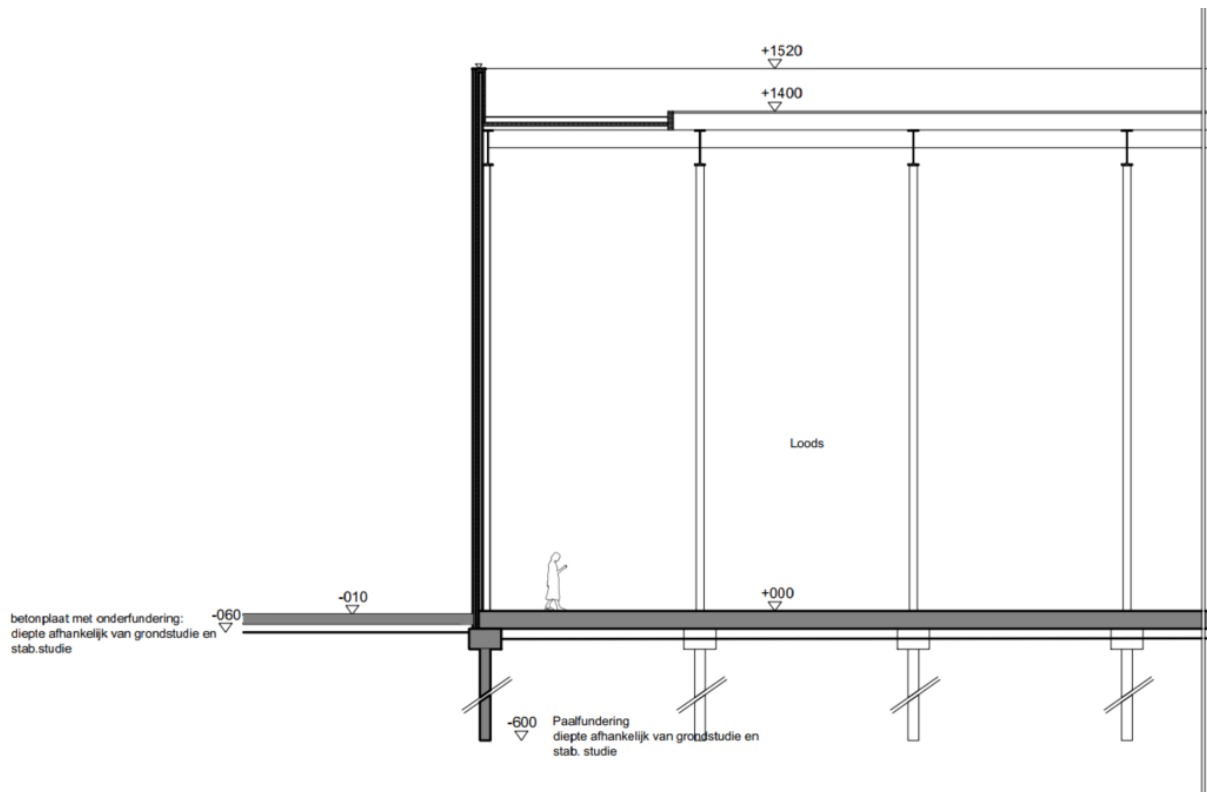
Figuur 3: Principesnede Windmolen

⁹ De plaatsing van de windmolens is indicatief en afhankelijk van de haalbaarheidsstudie. Bij de opmaak van deze archeologienota moet deze studie nog uitgevoerd worden.

De nieuwbouw wordt niet onderkelderd, behalve ter hoogte van de autolift. De liftput (ca. 30 m²) zal ca. 2 m diep uitgegraven worden (Figuur 4). Voor de nieuwbouw zal paalfunderingen voorzien worden. De diepte is afhankelijk van de grondstudie en de stabiliteitsstudie en zal tot ca. 6 m diep komen (Figuur 5).

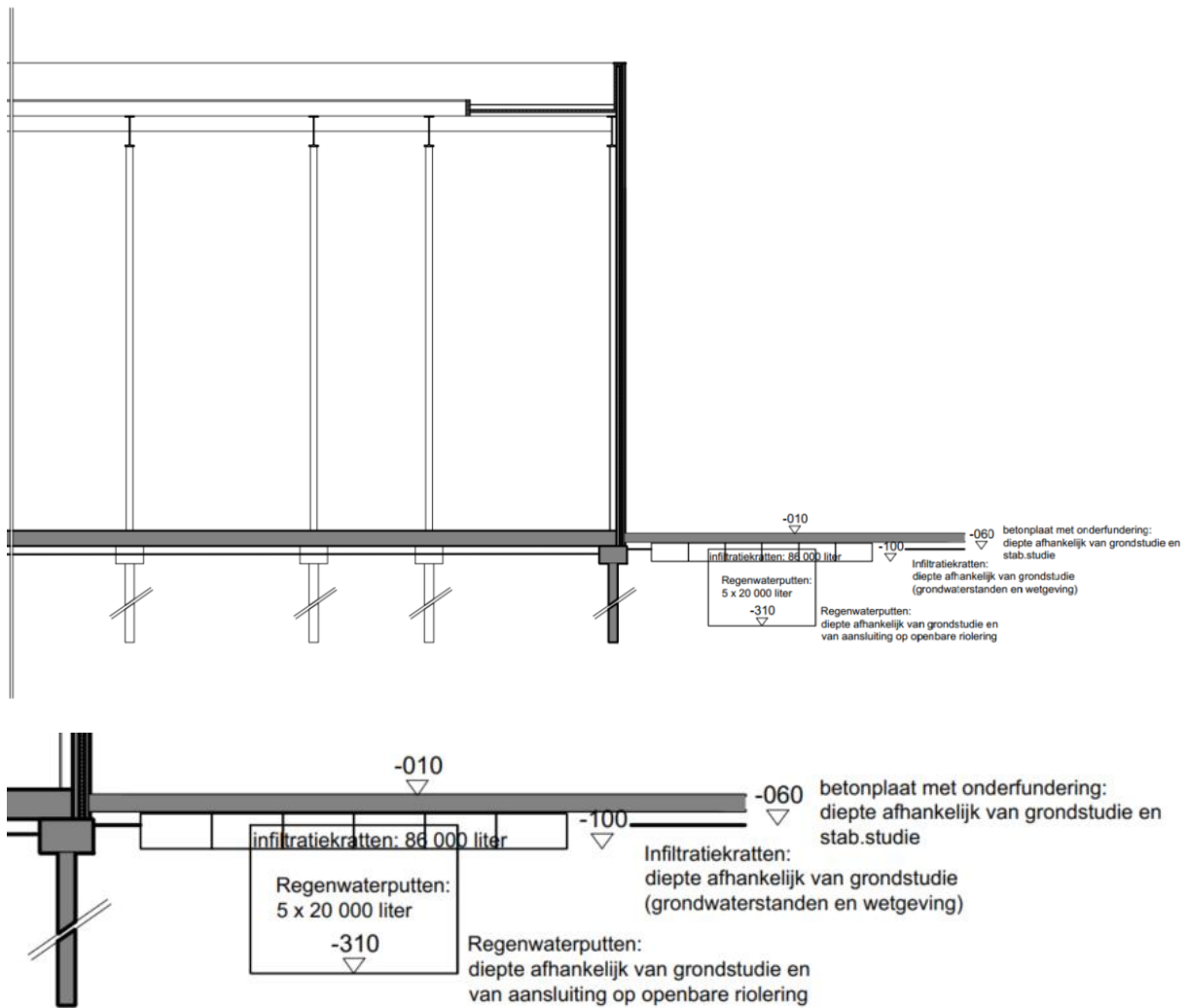

Figuur 4: Principesnede Autolift

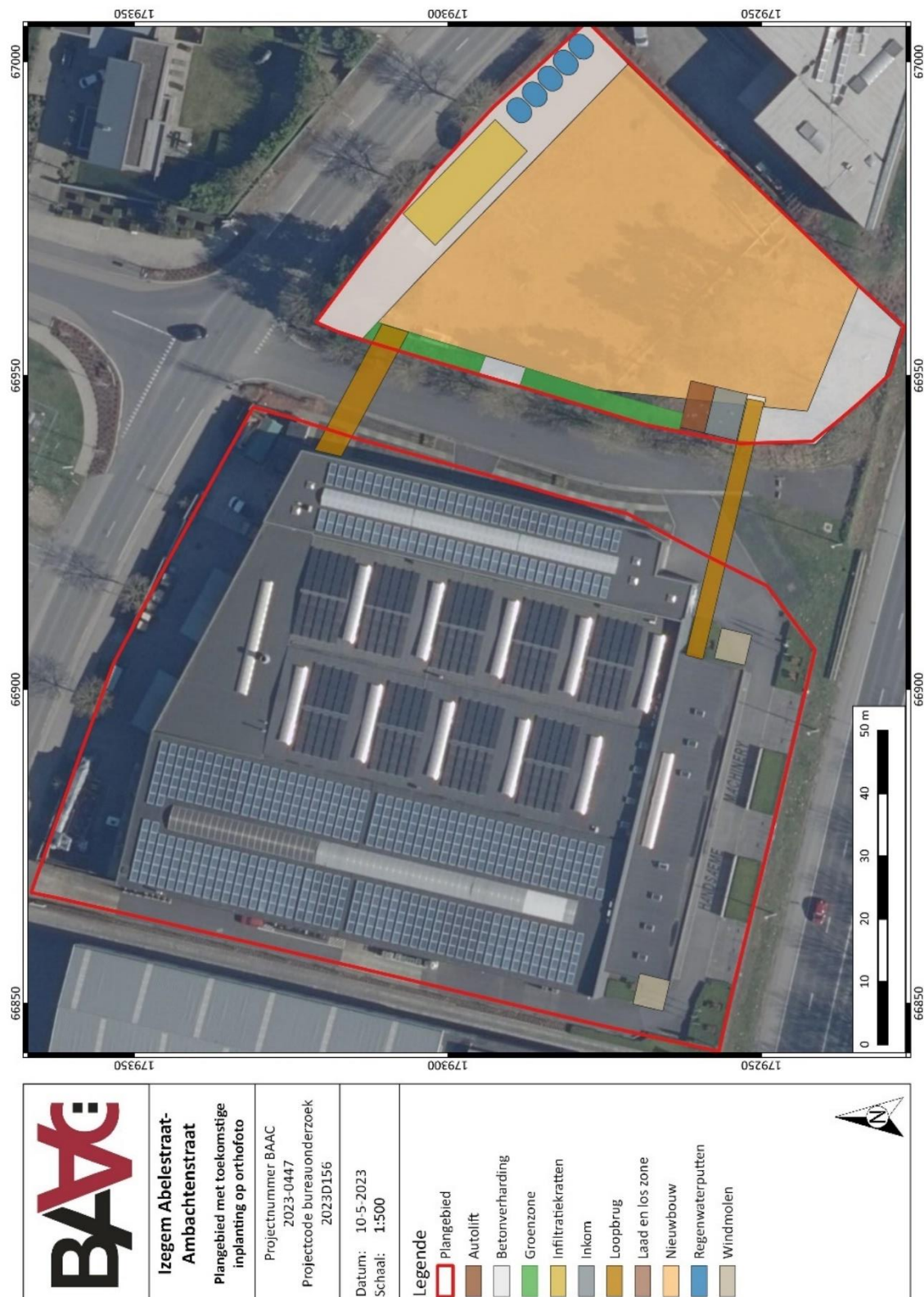

Figuur 5: Principesnede nieuwbouw loods

Ten noorden van de nieuwbouw zal het terrein verhard worden in functie van de inrichting van een laad- en los zone (ca. 612 m²). Voor deze betonverharding zal de ondergrond ca. 50 cm diep uitgegraven worden. In deze laad- en los zone zal een zone voorzien worden voor infiltratiekratten en 5 regenwaterputten. Voor de infiltratiekratten (ca. 150 m², ca. 86.000 l) zal de ondergrond ca. 1 m diep uitgegraven worden. Er zullen 5 regenwaterputten aangelegd worden van elk ca. 20.000 l (5x ca. 12 m²). Hiervoor zal de ondergrond ca. 3 m diep uitgegraven worden. Ook deze dieptes zijn afhankelijk van de grondstudie en de stabiliteitsstudie, de grondwaterstanden en van aansluiting op openbare riolering (Figuur 6). Aan de westzijde van de nieuwbouw zullen verschillende groenzones ingericht worden (ca. 200 m²).

Figuur 6: Principesnede nieuwbouw loods-regenwaterputten-infiltratiekratten-betonplaat

Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting¹⁰ op orthofoto (digitaal; 1:1; 10/05/2023)

¹⁰ Plan aangebracht door initiatiefnemer.

Impactanalyse

De geplande werkzaamheden omvatten de oprichting van een loods met kantoren en twee windmolens. Verder zal ook een laad- en los zone ingericht worden, ten noorden van de nieuwbouw, met infiltratiekratten en regenwaterputten.

Hieronder volgt een overzicht van de verschillende werkzaamheden die zullen plaatsvinden en de diepte van impact. Bijkomend moet rekening gehouden worden met een buffer van 20 cm, aangezien de machines die de werken zullen uitvoeren, ook een impact hebben op de bodem. Daarnaast kunnen er eventueel lichte afwijkingen van diepte zijn door impact van het weer, samenstelling van de bodem, herstel van het terrein,...(Tabel 1)

Tabel 1: Overzicht impactanalyse geplande werkzaamheden

GEPLANDE WERKZAAMHEDEN	OPPERVLAKTE	DIEPTE
OPRICHTING LOODS MET KANTOREN	Ca. 2.380 m ²	Ca. 6 m + 0,2 m buffer
INRICHTING LAAD- EN LOS ZONE / BETONVERHARDING	Ca. 612 m ² Ca. 250 m ²	Ca. 0.5 m + 0,2 m buffer
WINDMOLENS	2x ca. 25 m ²	Ca. 3 m + 0,2 m buffer
LIFTPUT	Ca. 30 m ²	Ca. 2 m + 0,2 m buffer
INFILTRATIEKRATTEN	ca. 150 m ²	Ca. 3 m + 0,2 m buffer
REGENWATERPUTTEN	5x ca. 12m ²	Ca. 3 m + 0,2 m buffer

Voor de realisatie van de nieuwe loods zal een nieuwbouw opgericht worden met paalfunderingen die vermoedelijk ca. 6 m diep zullen voorzien worden. Voor de inrichting van de laad- en los zone en de betonverharding zal de ondergrond ca. 0.5 m uitgegraven worden. Bij de oprichting van de windmolens, de liftput, de infiltratiekratten en regenwaterputten zal de fundering vermoedelijk tot ca. 3 m diep voorzien worden. Op basis van deze gegevens kan geconcludeerd worden dat de impact van de geplande werkzaamheden op de ondergrond groot is.

1.5 Randvoorwaarden

Vanwege het feit dat er onzekerheid is over het verkrijgen van de omgevingsvergunning en er dus geen bijkomende financiële inspanningen wenselijk zijn voorafgaand aan het verkrijgen hiervan, betreft het hier een archeologienota met uitgesteld vooronderzoek. Dit houdt in dat het vervolgonderzoek zoals gesteld in het programma van maatregelen op een later tijdstip uitgevoerd dient te worden.

2 Bureauonderzoek

2.1 Werkwijze en strategie

2.1.1 Onderzoeksdoelstelling

Een bureauonderzoek kadert binnen een archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem. Het archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek, het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische vindplaats, zonder de mogelijk aanwezige archeologische resten wezenlijk aan te tasten. Het bureauonderzoek bereikt het doel van archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem door de studie van gekende of ontsloten informatiebronnen.

2.1.2 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvragen zullen in dit bureauonderzoek behandeld worden:

- Wat zijn de gekende archeologische en historische gegevens en welke aanwijzingen bevatten de bestaande bronnen over het archeologische potentieel van het terrein?
- Wat is de impact van de geplande werken?
- Is er via archeologisch onderzoek of waarnemingen op aanpalende of nabijgelegen percelen reeds info beschikbaar over de dikte en de opbouw van het aanwezige bodemarchief?
- Zijn er archeologische waarden aanwezig binnen het onderzoeksterrein?

Indien er archeologische waarden aanwezig zijn binnen het onderzoeksterrein:

- Wat is de aard van deze waarden?
- Wat is de impact van de geplande bodemingrepen op deze waarden?

2.1.3 Methoden en technieken

Het doel van het bureauonderzoek is de formulering van een archeologische verwachting van de onderzoekslocatie. Deze verwachting wordt opgesteld op basis van gekende landschappelijke, geologische, archeologische, historische en geografische bronnen.

Een eerste stap bij het formuleren van een archeologische verwachting voor de onderzoekslocatie is deze te situeren binnen een breder landschappelijk kader. Hierbij wordt beroep gedaan op de gekende geografische en geologische bronnen en kaarten, afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹¹ of het portaal Databank Ondergrond Vlaanderen¹², tenzij anders vermeld.

Administratieve en geografische kaarten:

- GRB/kadasterkaart

¹¹ GEOPUNT VLAANDEREN 2023 – administratief, historisch, orthofotografisch

¹² DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN 2023 – geografisch

- Topografische kaart
- Orthofoto
- Digitaal hoogtemodel
- Tertiairgeologische kaart
- Quartairgeologische kaart
- Bodemkaart

De basis van de desktopstudie bestaat verder uit een historische studie van de onderzoekslocatie en zijn directe omgeving. Hierbij wordt de gekende archeologische en historische vakliteratuur over de onmiddellijke omgeving van het plangebied geconsulteerd.

Een bijkomende belangrijke bron van informatie is het historisch kaartmateriaal (afkomstig uit de catalogus van Geopunt Vlaanderen¹³). Op basis van deze oude kaarten kan een beeld worden gegeven van de evolutie van de bebouwing in het plangebied door de eeuwen heen, maar met dien verstande dat de draad slechts kan opgepikt worden vanaf het moment dat de eerste kaarten voor het gebied verschenen. Bovendien is de afwezigheid van bebouwing op deze kaarten geen garantie dat er niets geweest is. In de beginperiode van de cartografie werden voornamelijk grotere nederzettingen en belangrijke bouwwerken zoals stadsomwallingen, kerken, kloosters en kastelen weergegeven en was er geen of weinig aandacht voor de burgerlijke architectuur. Het was vaak niet de bedoeling om de huizen in detail of juist weer te geven. Pas vanaf de 19^e eeuw verschijnen de eerste gedetailleerde kadasterkaarten. Een concrete huisgeschiedenis is uit het cartografisch materiaal alleen niet af te leiden. De kaarten kunnen wel ondersteunend werken.

Volgende historische kaarten werden opgezocht en geanalyseerd:

- CAI-kaart¹⁴
- Ferrariskaart
- Atlas der Buurtwegen
- Poppkaart
- Vandermaelenkaart

Er werden geen externe specialisten betrokken bij dit onderzoek en geen wetenschappelijke advisering ingewonnen bij derden.

¹³ GEOPUNT VLAANDEREN 2023 – administratief, historisch, orthofotografisch

¹⁴ CAI 2023

2.2 Assessment

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de beschikbare kennis inzake bodemkunde, geomorfologie, historie, cartografie en archeologie met betrekking tot het plangebied en omgeving. Deze informatie vormt de basis voor de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied.

2.2.1 Landschappelijk kader

Topografische situering

De exacte locatie van het plangebied is weergegeven op de topografische kaart (Plan 1) en de kadasterkaart (Plan 2).

Het plangebied Izegem Abelestraat-Ambachtenstraat is gelegen aan de aan de Abelestraat 102 te Izegem, in het zuidoosten van de provincie West-Vlaanderen.¹⁵¹⁶ Het plangebied omvat enerzijds het bedrijf Handsaeme Machinery en anderzijds een braakliggend terrein.

Izegem ligt in het centrum van de Mandelvallei, een vrij vlak landschap met overwegend lemig zand-, zandleem- en kleibodems. Het grondgebied wordt doorsneden door verschillende waterlopen waarvan de Mandel, gelegen in het noorden, de belangrijkste is en werd ingekokerd in 1979. Andere waterlopen zijn onder andere de Pastoriebeek, waaraan de blekerijen vroeger gevestigd waren, de Lokbeek die de oostgrens vormt met Ingelmunster en daar in de Mandel stroomt, en de Kasteelbeek.¹⁷¹⁸

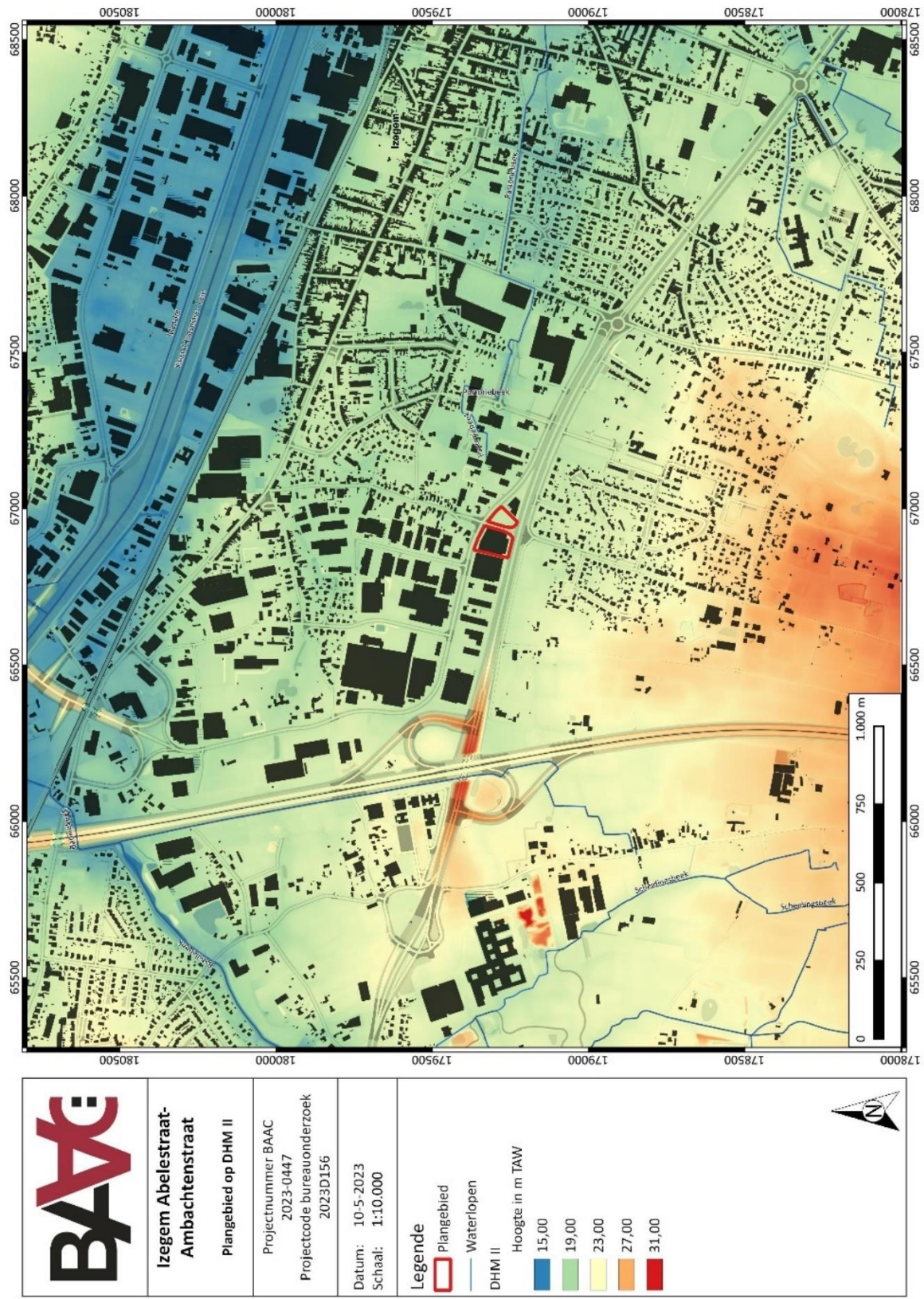
De omgeving rond het projectgebied bevindt zich volgens het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) tussen + 15 en + 30 m TAW., in het centrum van de Mandelvallei. Het plangebied zelf bevindt zich tussen + 20 en + 20.5 m TAW. Ten oosten van het plangebied is de het kronkelend verloop van de Pastoriebeek te zien. De hoogteprofielen tonen aan dat het terrein een vrij vlak oppervlak heeft (Plan 6, Plan 7, Figuur 7).

¹⁵ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023; ID 13267

¹⁶ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023; ID 14453

¹⁷ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023; ID 13267

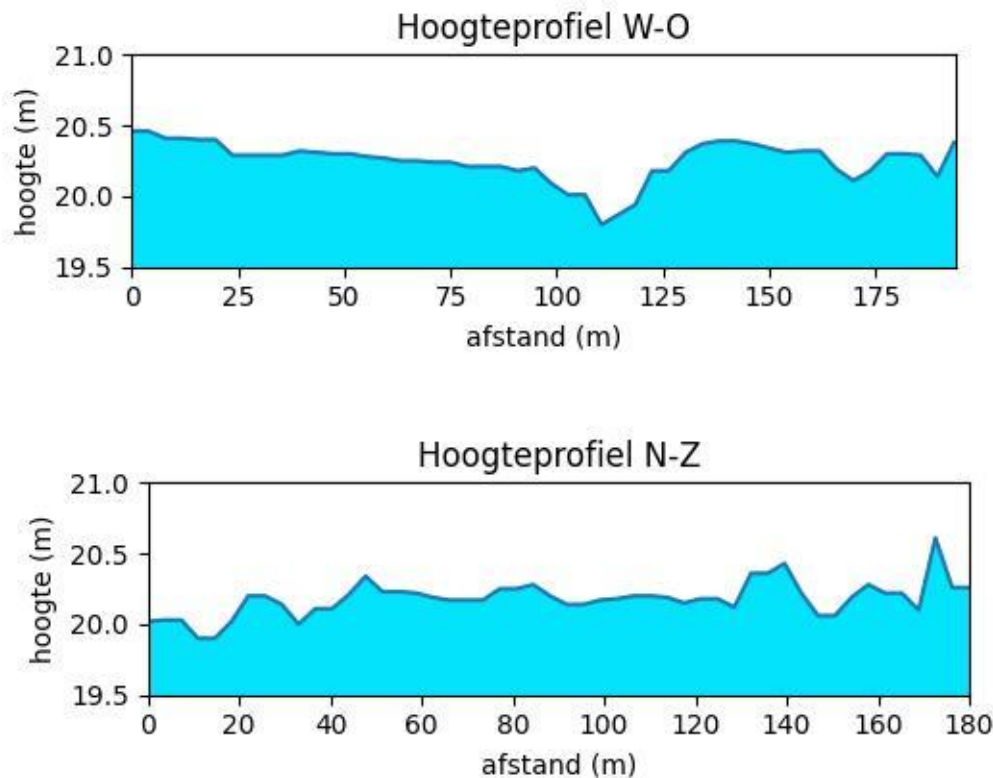
¹⁸ INVENTARIS ONROEREND ERFGOED 2023; ID 14453

Plan 6: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 10/05/2023)

Plan 7: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 10/05/2023)

Figuur 7: Hoogteverloop terrein

Landschappelijke situering

In geomorfologisch opzicht bevindt het plangebied zich in het interfluvium van de Kustvlakte en de Leievallei.¹⁹ Het ligt aan de oostelijke grens van deze geomorfologische eenheid, tussen de Mandel en de Leie.

Paleogeen en neogeen (tertiair)

Binnen het plangebied (Plan 8) wordt het tertiair substraat gevormd door het *Lid van Aalbeke* (KoAa), dat deel uitmaakt van de *Formatie van Kortrijk*. De Formatie van Kortrijk bestaat uit door de zee afgezette kleilagen, daterend uit het ypresiaan (vroeg-eoceen). Het *Lid van Aalbeke* bestaat uit donkergrijze tot blauwe klei, met glimmers. Ten noordoosten is het *Lid van Moen* aanwezig, dat bestaat uit grijze, kleiige grove silt met kleilagen en bevat *Nummulites planulatus*, ééncellige micro-organismen die miljoenen jaren geleden in zee leefden.

¹⁹ DE MOOR & MOSTAERT 1993

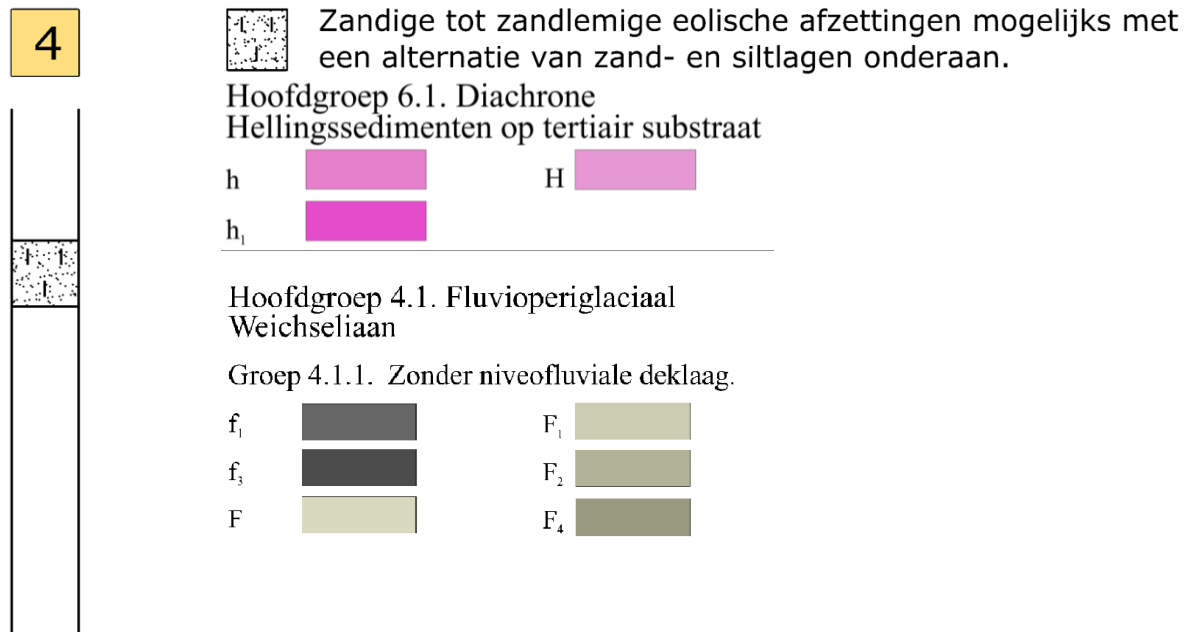

BAAC	Izegem Abelestraat-Ambachtenstraat Plangebied op tertiair geologische kaart	Projectnummer BAAC 2023-0447 Projectcode bureauonderzoek 2023D156	Datum: 10-5-2023 Schaal: 1:50.000	Legende Plangebied L. Aalbeke	
-------------	---	--	--------------------------------------	--	---

Plan 8: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 10/05/2023)

Quartair

Op de quartairgeologische kaart 1:50.000 is het plangebied gekarteerd als *type H*. (Plan 9) *Type H* bestaat uit diachrone hellingssedimenten op tertiair substraat. *Type 4* bestaat uit zandige tot zandlemige eolische afzettingen, mogelijk met een alternatie van zand- en siltlagen onderaan.

Figuur 8: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied²⁰

Bodem

Op de bodemkaart van Vlaanderen (Plan 10) is de bodem in het plangebied gekarteerd als matig droge licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont (Pcc) en matig natte licht zandleembodem met sterk gevlekte, verbrokkelde textuur B horizont. (Pdc).

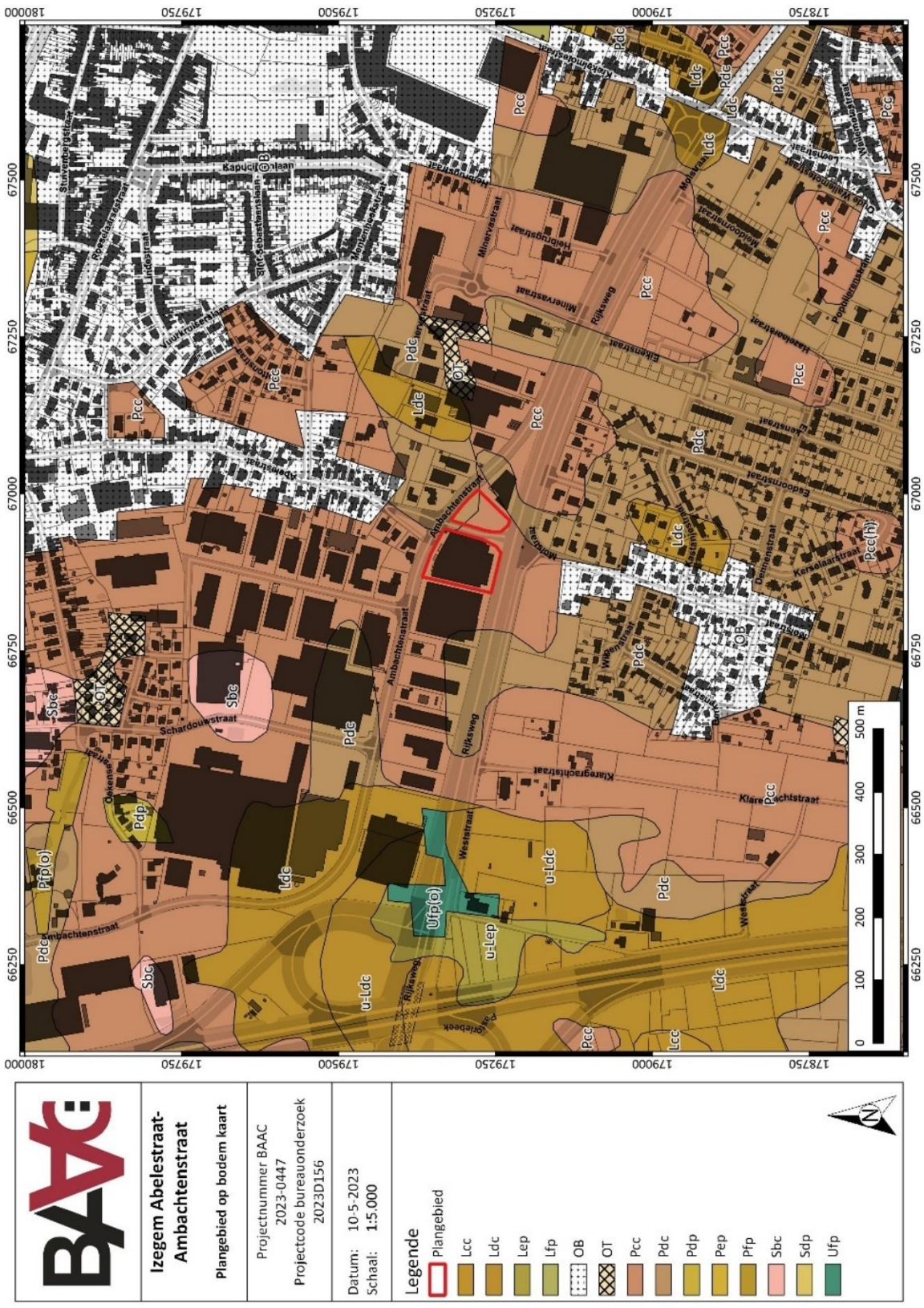
Bodemtype Pbc wordt gekenmerkt door een droge lichte zandleembodem met een 25 tot 50 cm dikke bouwvoor. Onder de Ap bevindt zich een zwak ontwikkelde B-horizont met een dikte van 30 tot 50 cm. Roestverschijnselen komen pas voor tussen de 90 en 120 cm onder maaiveld. Tijdens de zomer zijn deze gronden te droog. De grond is goed geschikt voor de meeste akkerbouw en extensieve groenteteelt.²¹

²⁰ DOV VLAANDEREN 2022

²¹ Van Ranst & Sys 2000.

Plan 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 10/05/2023)

Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 10/05/2023)

2.2.2 Historisch kader

De rivier de Mandel speelt een belangrijke rol in de ontwikkeling van Izegem. Neolithische vondsten (4.400 v.C.-1800 v.C.) wijzen op een zeer vroege menselijke aanwezigheid in de Mandelvallei met o.a. een belangrijke ontdekking van een prehistorische site op de rechteroever van de Mandel; namelijk honderdtal fragmenten van bewerkte silexstenen.

De christianisatie van Izegem en omstreken gebeurde, volgens de overlevering, door Sint-Tillo, ca. 650., met de bouw van het eerste houten kerkje. In 1112 werd het patronaatsrecht van de kerk van Izegem door de bisschop van Doornik toegewezen aan het Sint-Maartensklooster van Doornik.

Oudste vermelding als "*Isinchehem*" dateert uit 1066, in een oorkonde waarin graaf Boudewijn V aan het Sint-Pieterskapittel van Rijsel zes bunders en zes hoeven schonk. Etymologisch zou het "*woning van de lieden van Iso*" betekenen.

Tijdens het ancien régime was het huidige grondgebied verdeeld in verscheidene heerlijkheden die ressorteren onder het leenhof van Kortrijk of onder de zaal van Ieper. Het Hof van Izegem, de belangrijkste en grootste heerlijkheid strekte zich uit over dertien parochies en had eenenzestig achterlenen, waarvan er vijftien te Izegem gevestigd waren. Het foncier was gelegen in het centrum van Izegem (tussen de Mandel, de Pastoriebeek, de Gentsestraat en de Kruisstraat). De tweede belangrijke heerlijkheid was deze van Wallemote, gelegen in het zuiden van Izegem, die vanaf 1399 door verkoop in handen kwam van de heren van Izegem. Ook belangrijk was de heerlijkheid van Schiervelde, met de pachthoeve zogenaamd "Blauwhuis", dat in 1692 verbouwd werd tot een buitenplaats en later uitgroeide tot het huidige "kasteel Blauwhuis". Andere belangrijke heerlijkheden waren de Hazelt, in het noordwesten van Izegem en Mosscherambacht in het zuidwesten van Izegem.

Onder het bewind van Gwijde van Dampierre, graaf van Vlaanderen, in de 14de tot 15de eeuw werd de rivier de Mandel verbreed en de bruggen in Izegem en Ingelmunster verhoogd.

De Mandel speelt een belangrijk rol in de economische ontsluiting van Izegem, dat een belangrijk centrum van de lijnwaadnijverheid werd. Eind 14de eeuw werd een bloeiende lijnwaadmarkt en bijhorende hal opgericht. Dit ging echter gepaard met verschillende pogingen van andere handelscentra zoals Gent (in 1452) en Kortrijk (in 1531) om de Izegemse markt te boycotten. Vanaf het midden van de 16de eeuw verdween deze langzaam door fiscale hervormingen van de hertog van Alva. Bovendien begon de Mandel, van kapitaal belang voor de handel, langzaam te verzanden.

Na de teloorgang van de linnenmarkt eind 18de-begin 19de eeuw kende de streek een heropbloei van de linnennijverheid door de mechanisatie en de oprichting van de eerste mechanische weverij, en de installatie van een stoommachine. Daarnaast werd het belang van de schoen- en borstelnijverheid steeds groter.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog lag Izegem in het zogenaamde "*operationengebied*", waardoor de stad voornamelijk een verzorgings- en bevoorradingsfunctie had. Gedurende deze periode waren er slechts beperkte verwoestingen. Tijdens het interbellum werden heel wat nieuwe straten aangelegd en zowel de schoen- als de borstelindustrie kenden een grote groei.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de stad voornamelijk aan het begin van de oorlog onder vuur genomen, met zware gevechten.

2.2.3 Cartografische bronnen

Ferraris (1771-1778)

Op de Ferrariskaart (Plan 11) is te zien dat het plangebied ten westen van *Iseghem* te situeren is en deel uitmaakt van parochie, aangeduid met "30". De onderzoekslocatie ligt ten zuiden van *H^{au}* (hameau)(gehucht) *Den Abeele*. Binnen de contouren van het plangebied is het landschap ingedeeld als akkerland dat zich kenmerkt door zowel een open als een heggenslandschap. de noord-zuid georiënteerde weg, geflankeerd aan weerszijden door een bomerij, is vermoedelijk de middeleeuwse voorganger van de huidige Abelestraat. De ruime omgeving wordt gekenmerkt door geïsoleerde boerderijen en sites met walgracht, die teruggaan tot de late middeleeuwen.

Vandermaelen (1846-1854)

Ter hoogte van het plangebied worden op de Vandermaelenkaart (Plan 12) akkers afgebeeld. de onderzoekslocatie ligt ten zuiden van *Abeele* en ten westen van *Heulenhoek*. Rondom het plangebied liggen her en der verspreid sites met walgracht en kleine geïsoleerde boerderijen.

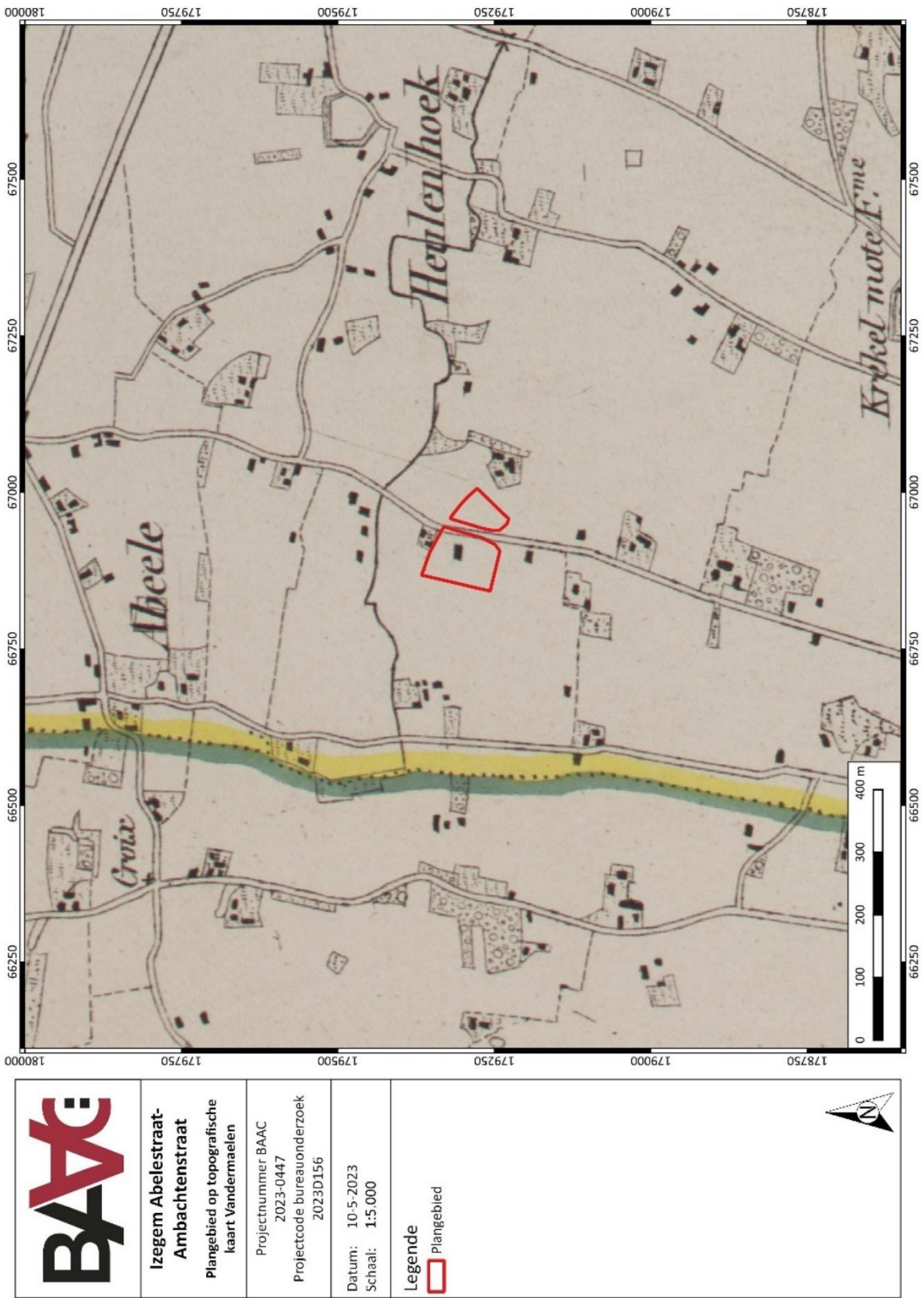
Atlas der Buurtwegen (1843-1845)

Op de Atlas der Buurtwegen (Plan 13) is te zien dat het plangebied ten westen ligt van *Ferme Demeulenaere*. De voorganger van de huidige Abelestraat staat aangeduid als " *Chemin n.°31*". Binnen de contouren van het plangebied is in de noordelijke hoek een gebouwtje weergegeven.

Popp (1842-1879)

De Poppkaarten (Plan 14) geven ter hoogte van het plangebied quasi hetzelfde beeld. Binnen de contouren van het plangebied is een gebouwtje weergegeven in de noordelijke hoek. De percelen zijn aangeduid met de nummers 469 en 470, en 495bis.

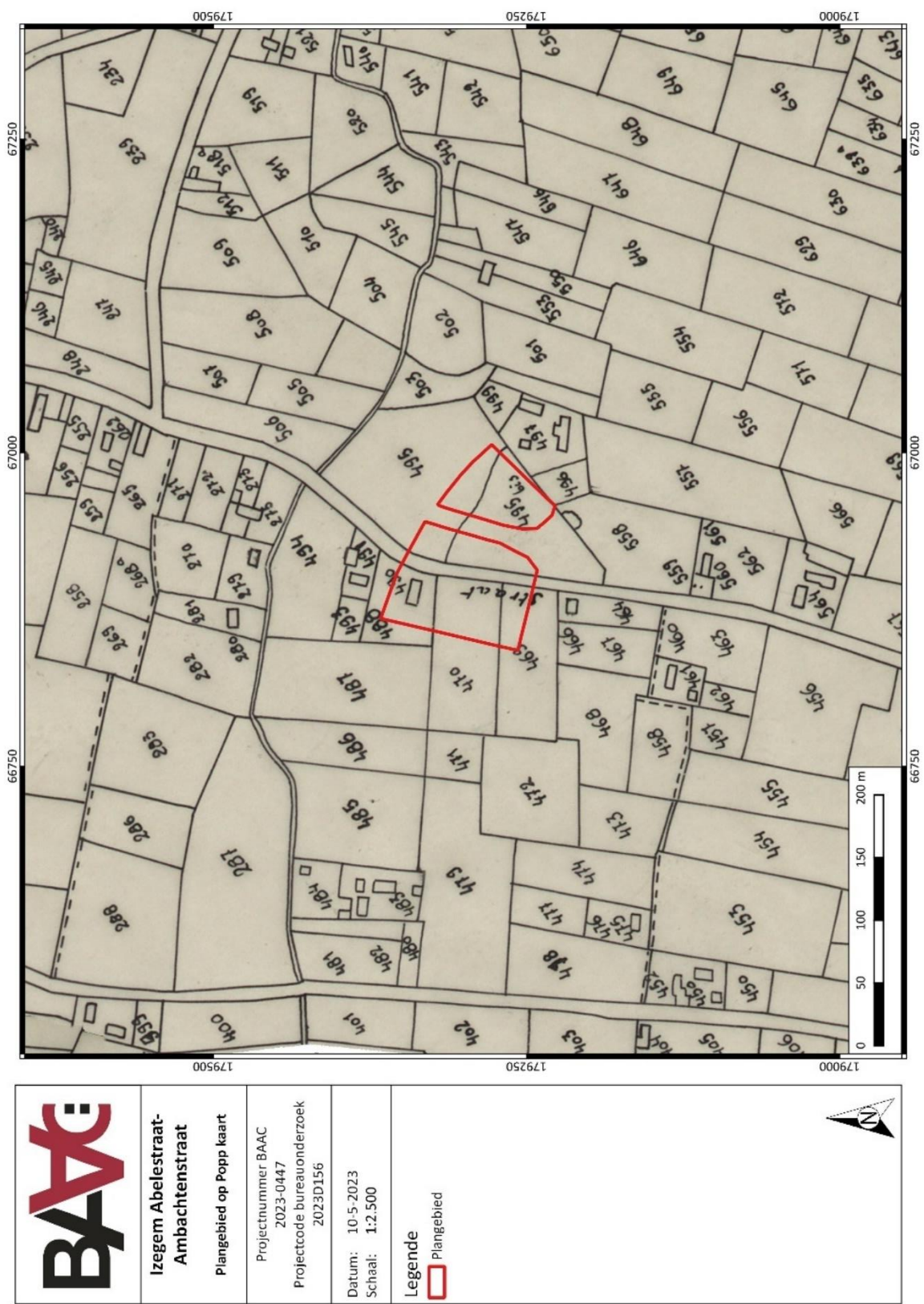

Plan 12: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 10/05/2023)

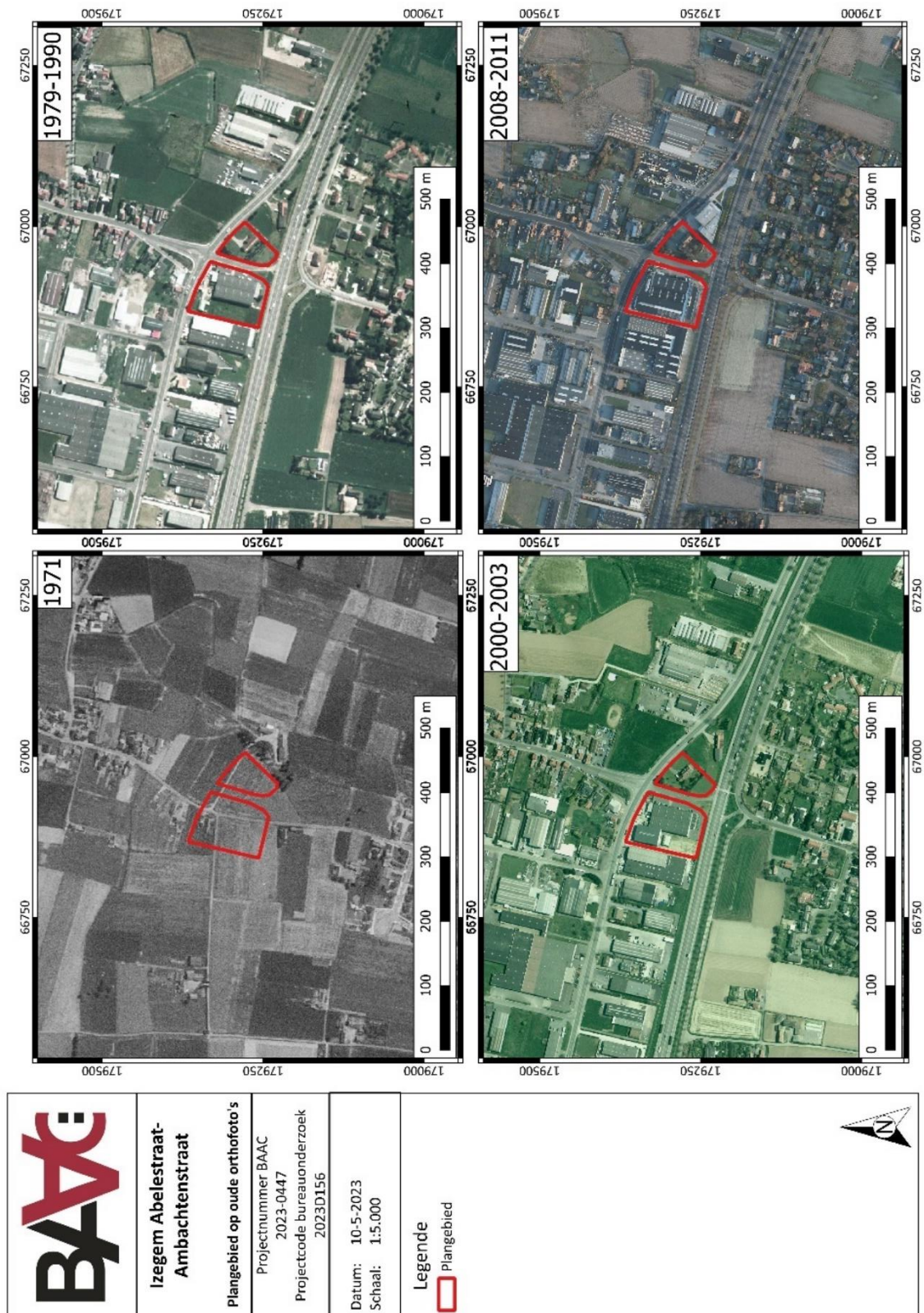
Plan 13: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 10/05/2023)

Plan 14: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 10/05/2023)

2.2.4 Orthofotografische bronnen

Op basis van de orthofotografische bronnen kan de recente geschiedenis van het plangebied gereconstrueerd worden en is de evolutie van het landgebruik binnen de contouren van het plangebied te zien in de 20ste eeuw. Op de oudste orthofoto's is te zien dat het plangebied bestaat uit landbouwgrond en altijd een ruraal karakter heeft gekend. De noord-zuid georiënteerde (voorloper van) Abelestraat loopt doorheen de contouren van het plangebied. Dit is niet meer het geval op de orthofoto van 1979-1990. Daarop is te zien dat er bebouwing aanwezig is op beide percelen binnen de contouren van het plangebied. Ten zuiden van het plangebied werd de Rijksweg aangelegd. Dit is ook (beter) zichtbaar op de orthofoto van 2000-2003. Het bedrijvencomplex op het westelijk perceel werd uitgebreid. Op het oostelijk perceel is bebouwing aanwezig met een oprijlaan in het noordelijk gedeelte en een west-oost georiënteerde bomenrij in het centraal/zuidelijk gedeelte. Ook in de (ruime) omgeving worden steeds meer percelen ingenomen door verschillende bedrijvencomplexen. Deze evolutie breidt verder uit, te zien op de orthofoto 2008-2011. Op de meest recente orthofoto is te zien dat de bebouwing op het oostelijk perceel werd afgebroken. Enkel de centrale bomenrij bleef bewaard (Plan 15).

Plan 15: Plangebied op oude en recente orthofoto's (digitaal; 1:1; 10/05/2023)

2.2.5 Archeologisch kader

Centrale Archeologische Inventaris

De Centrale Archeologische Inventaris (CAI) is een databank van archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Dit overheidsinstrument helpt een inschatting maken over het archeologisch potentieel van het plangebied. Voor het plangebied *Izegem Abelestraat-Ambachtenstraat* zijn geen archeologische waarden gekend (Plan 16).²² Rondom het projectgebied zijn de volgende meldingen gekend (Tabel 2).

Tijdens archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem ter hoogte van de Hazelaarstraat (ID 213090, ID 984505) en aan de Ambachtenlaan (ID 225235) kwamen sporen aan het licht uit de Romeinse tijd en nieuwe tijd.

Op basis van cartografische bronnen werden verschillende sites met walgracht opgenomen in de Centrale Archeologische Inventaris. Deze vindplaatsen zijn eerder een indicatie dan een vastgesteld archeologische site. De sites met walgracht dateren uit de 18de eeuw, maar kennen vermoedelijk hun oorsprong in de late middeleeuwen (ID 71548, ID 71549, ID 71550, ID 71552).

Aan de Mentenhoekstraat, Izegem 't Pandje, werden tijdens archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem en de daarop volgende opgraving sporen aangetroffen uit neolithicum, late bronstijd, late ijzertijd, Vroeg-Romeinse tijd, late middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd en WO I. Het gaat over archeologische sporen en uitgravingen, brandlagen, brandrestengraven, grachten (infrastructuur), (perceel)greppels, afvalkuilen, sporen van kalkwinning... (ID 221506, ID 980026).

Tijdens archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem aan de Heibrugstraat (ID 159783) werden 20ste-eeuwse munitiedepots aangetroffen.

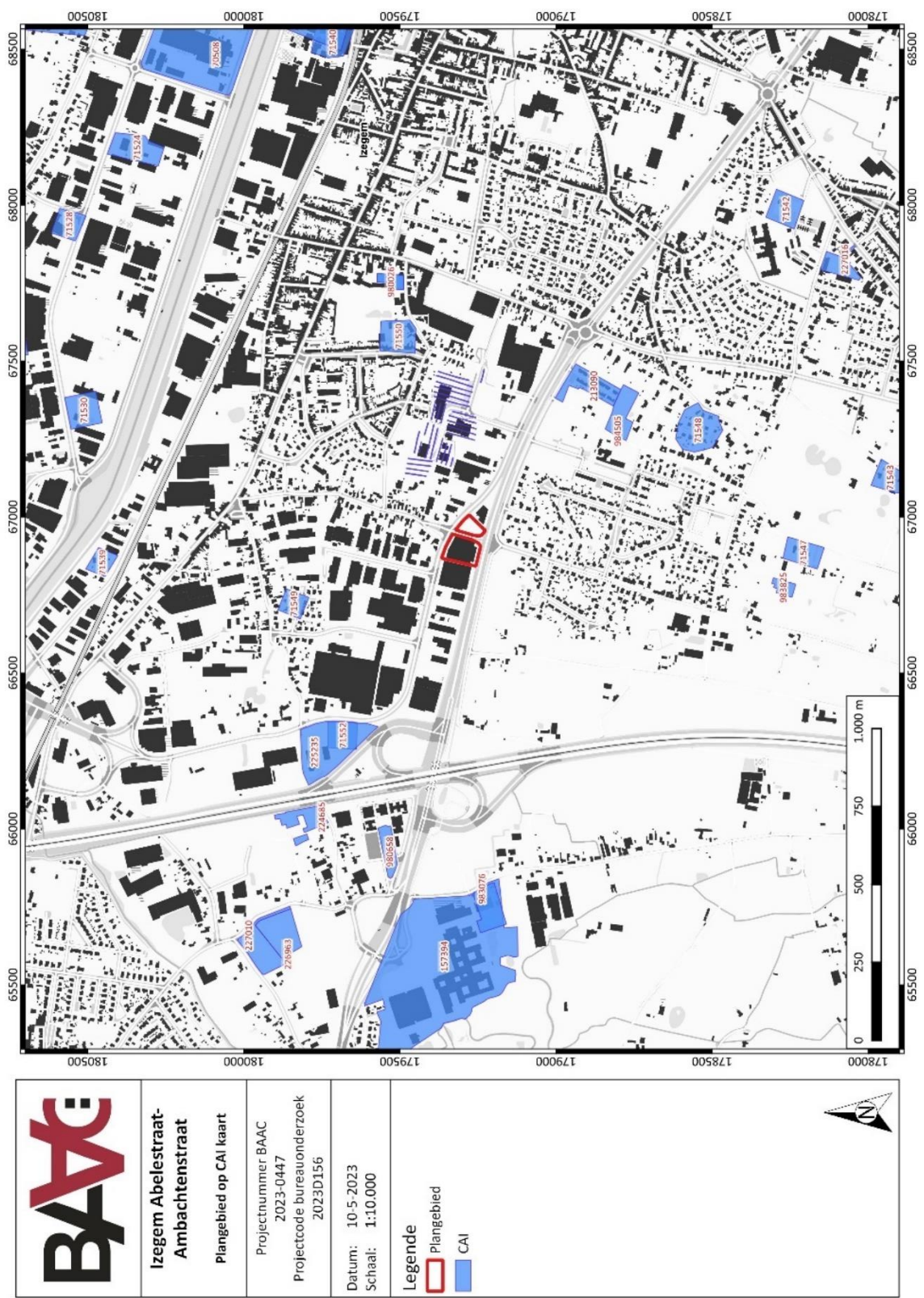
²² CAI 2023

Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.²³

CAI-ID	Naam	Locatie	Structuren	Gebeurtenistypes	Typologie	Materiaal	Datering
71548	Wallemotestraat 86	Wallemotestraat 86 (Izegem)	Onbepaald	erfgoedonderzoek	sites met walgracht		late middeleeuwen
71549	Marelpotstraat I	Marelpotstraat (Izegem)	Onbepaald	erfgoedonderzoek	sites met walgracht		late middeleeuwen
71550	Mentenhoekstraat / Kapucijnenlaan	Kapucijnenlaan, Mentenhoekstraat (Izegem)	Onbepaald	erfgoedonderzoek	sites met walgracht		late middeleeuwen
71552	Ambachtenstraat 27	Ambachtenstraat 27 (Izegem)	Onbepaald	erfgoedonderzoek	sites met walgracht		late middeleeuwen
159783	Heibrugstraat I	Heibrugstraat (Izegem)	Grondsporen	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	munitiedepots		20ste eeuw, middeleeuwen
213090	Hazelaarstraat	Hazelaarstraat (Izegem)	Combinatie	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	funeraire gebouwen en structuren		nieuwe tijd, Romeinse tijd
221506	't Pandje	Mentenhoekstraat (Izegem)	Grondsporen	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem	vlakgraven		late ijzertijd (westen)
225235	Skyline Park	Ambachtenlaan (Izegem)	Grondsporen	archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem, booronderzoek			nieuwe tijd

²³ CAI 2023

CAI-ID	Naam	Locatie	Structuren	Gebeurtenistypes	Typologie	Materiaal	Datering
980026	Izegem 't Pandje	Mentenhoeckstraat (Izegem)	Neolithicum, Late bronstijd, Late ijzertijd - vroeg-Romeinse periode, Late middeleeuwen, Nieuwe tijd - Nieuwste tijd, WO I	archeologische opgravingen, fysisch-antropologisch onderzoek	archeologische sporen en uitgravingen, brandlagen, brandrestengraven, archeologische objecten, grachten (infrastructuur), perceel greppels, greppels, afvalkuilen, kalkwinning		neolithicum, late bronstijd, late ijzertijd (westen), Vroeg-Romeinse tijd, late middeleeuwen, nieuwe tijd, nieuwste tijd, WO I
984505	Hazelaarstraat	Meidoornstraat 40 (Izegem)		proefsleuven en proefputten i.f.v. sporensites			

Plan 16: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart²⁴ (digitaal; 1:1; 10/05/2023)

²⁴ CAI 2023

Ander archeologisch onderzoek in de regio

Tabel 3: (Archeologie)nota's en eindverslagen in de regio²⁵

Type	ID	Locatie	Geen maatregelen	Uitgesteld vooronderzoek	Opgraving
Nota's	20858	Izegem Hazelaarstraat	X		
Nota's	7359	Izegem 't Pandje			X
Archeologienota's	16359	Izegem Krekelmotestraat	X		
Archeologienota's	5265	Izegem 't Pandje		X	
Archeologienota's	24772	Izegem Mentenhoekstraat 4 ('TPandje)		X	
Archeologienota's	16879	Izegem Hazelaarstraat		X	
Nota's	10273	Izegem Skyline Park	X		
Nota's	25264	Izegem Mentenhoekstraat 4 ('TPandje)	X		
Archeologienota's	13385	Izegem Krekelmotestraat	X		
Archeologienota's	9636	Izegem Skyline Park		X	
Archeologienota's	24230	Izegem Espenstraat	X		
Archeologienota's	24285	Izegem Eikenstraat		X	
Type	ID	Locatie	Kader		
eindverslag	592	Opgraving Izegem Izegem 't Pandje	vergunningsplichtige ingrepen		

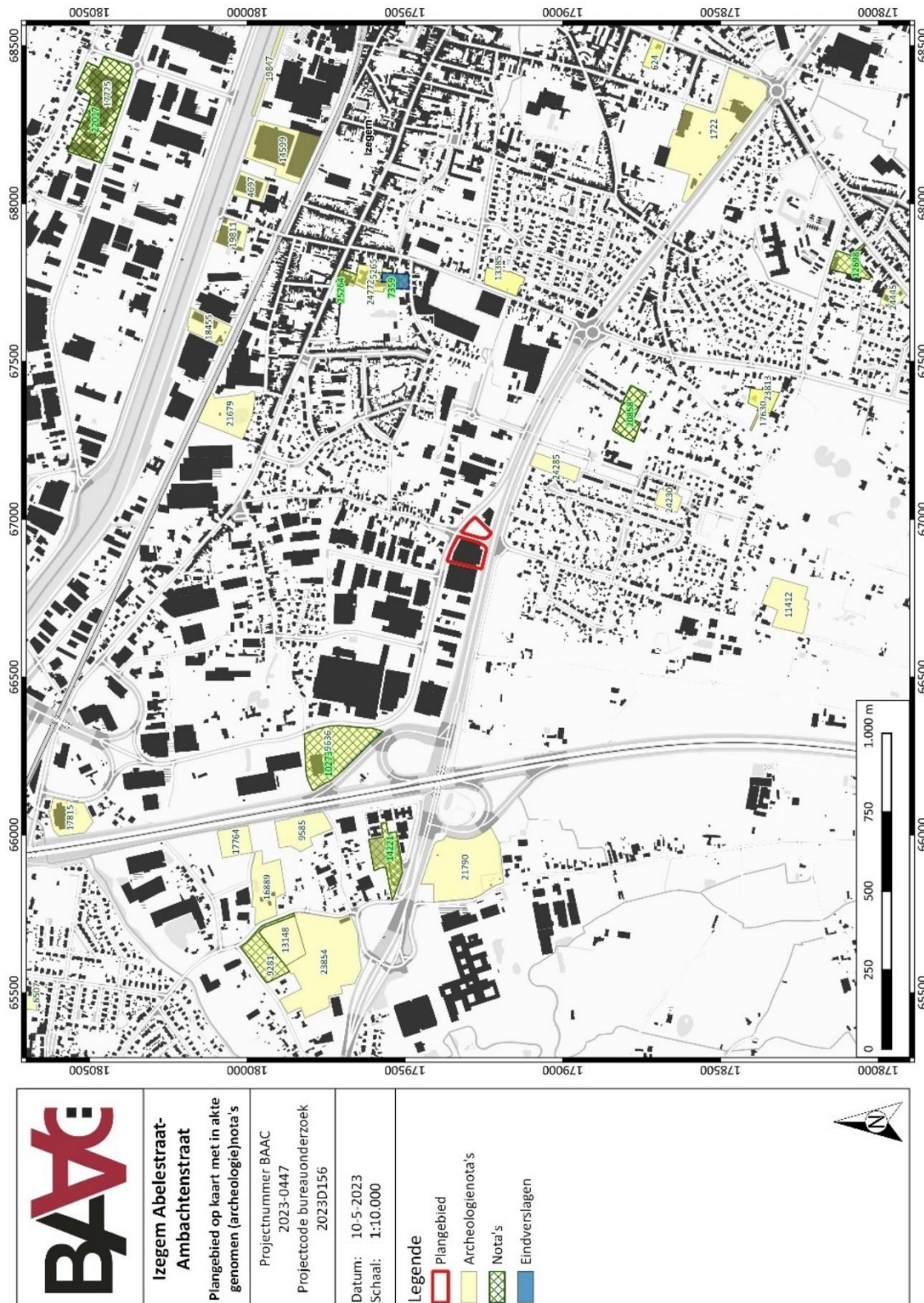
In de omgeving van het plangebied werden verschillende archeologienota's opgesteld, waarbij geen verder onderzoek werd geadviseerd. Voor deze dossiers heeft het bureauonderzoek aangetoond dat er binnen de contouren van het plangebied geen relevante archeologische sporen en vondsten zouden aangetroffen worden. Vervolgonderzoek zou geen kennispotentieel opleveren (ID 16359, ID 13385, ID 24230).

Er zijn verschillende percelen in de omgeving van het plangebied waarvoor een archeologienota werd opgesteld en waarvoor verder onderzoek werd geadviseerd. Op basis van het bureauonderzoek zou het mogelijk goed bewaard bodemarchief bedreigd worden door de geplande werkzaamheden (ID 5265, ID 24772, ID 16879, ID 9636, ID 24285). Het daaropvolgend proefsleuvenonderzoek, uitgevoerd op deze percelen, in uitgesteld traject, heeft aangetoond dat er binnen het plangebied geen relevante archeologische sporen en vondsten aangetroffen werden. Vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving zou geen kennispotentieel opleveren (ID 20858, ID 10273, ID 25264).

Ten noordoosten van het plangebied werd een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd in uitgesteld traject, Izegem 't Pandje (ID 7359). Dit heeft aangetoond dat er binnen het plangebied relevante archeologische sporen en vondsten aangetroffen werden. Vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving zou heel wat kennispotentieel opleveren.

Tijdens de daaropvolgende opgraving kwamen sporen aan het licht uit neolithicum, late bronstijd en ijzertijd, Romeinse tijd, middeleeuwen en nieuw(st)e tijd.

²⁵ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2023b

Plan 17: Plangebied en omgeving op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's en eindverslagen²⁶ (digitaal; 1:1; 10/05/2023)

²⁶ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2023b

2.3 Synthese onderzoeksresultaten

2.3.1 Datering en interpretatie onderzoeksterrein

Op basis van bovenstaand bureauonderzoek kan een inschatting gemaakt worden inzake de datering en interpretatie van het plangebied *Izegem Abelestraat-Ambachtenstraat*. Het bodembestand binnen de contouren van het plangebied lijkt niet aangetast te zijn gedurende de laatste eeuwen (Cartografische en Orthofotografische bronnen). Op de historische kaarten is te zien dat het plangebied bestond uit akkers en weilanden, gelegen is aan chemin n. °31, ten zuiden van *H^{ou}* (hameau)(gehucht) *Den Abeele*.

Op basis van de orthofotografische bronnen kan de recente geschiedenis van het plangebied gereconstrueerd worden en is de evolutie van het landgebruik binnen de contouren van het plangebied te zien in de 20ste eeuw. Op de oudste orthofoto's is te zien dat het plangebied bestaat uit landbouwgrond en altijd een ruraal karakter heeft gekend. De noord-zuid georiënteerde (voorloper van) Abelestraat loopt doorheen de contouren van het plangebied. Dit is niet meer het geval op de orthofoto van 1979-1990. Daarop is te zien dat er bebouwing aanwezig is op beide percelen binnen de contouren van het plangebied. Ten zuiden van het plangebied werd de Rijksweg aangelegd. Dit is ook (beter) zichtbaar op de orthofoto van 2000-2003. Het bedrijvencomplex op het westelijk perceel werd uitgebreid. Op het oostelijk perceel is bebouwing aanwezig met een oprijlaan in het noordelijk gedeelte en een west-oost georiënteerde bomenrij in het centraal/zuidelijk gedeelte. Ook in de (ruime) omgeving worden steeds meer percelen ingenomen door verschillende bedrijvencomplexen. Deze evolutie breidt verder uit, te zien op de orthofoto 2008-2011. Op de meest recente orthofoto is te zien dat de bebouwing op het oostelijk perceel werd afgebroken. Enkel de centrale bomenrij bleef bewaard.

2.3.2 Archeologische verwachting

Aan de hand van de historische informatie en het kaartmateriaal kan niet met zekerheid gezegd worden of er archeologische waarden in het plangebied aanwezig zijn. De onderzoekslocatie werd niet specifiek bij naam vermeld in de historische bronnen, maar op basis van de bodemkundige, de archeologische en cartografische informatie lijkt het gebied enig archeologisch potentieel te hebben. Door de landschappelijke positie, de ligging aan *Den Abeele*, de aanwezigheid van bewoning in de omgeving van het plangebied (zie historisch kaartmateriaal) en de melding van verschillende vondstlocaties uit neolithicum, late bronstijd, late ijzertijd, Vroeg-Romeinse tijd, late middeleeuwen, nieuwe tijd en nieuwste tijd, kan het gebied interessant zijn voor verder archeologisch onderzoek.

Het aantreffen van bewoningssporen uit de middeleeuwen zou meer informatie leveren over het ontstaan en de groei van (de omgeving van) Izegem, vooral indien deze sporen tot in de vroege middeleeuwen terug lopen.

Voor de oudere perioden (steentijd, metaaltijden, Romeinse periode) is er niets voorhanden wat betreft historische bronnen die relevant zijn voor het plangebied. De enige manier om hierover informatie in te winnen is een veldonderzoek met ingreep in de bodem. Maar dit enkel op voorwaarde dat de ondergrond niet te sterk verstoord is. Het aantreffen van sporen en/of structuren uit oudere periodes zou de kennis bijstellen over bewoning en landgebruik uit deze periodes in de ruime regio.

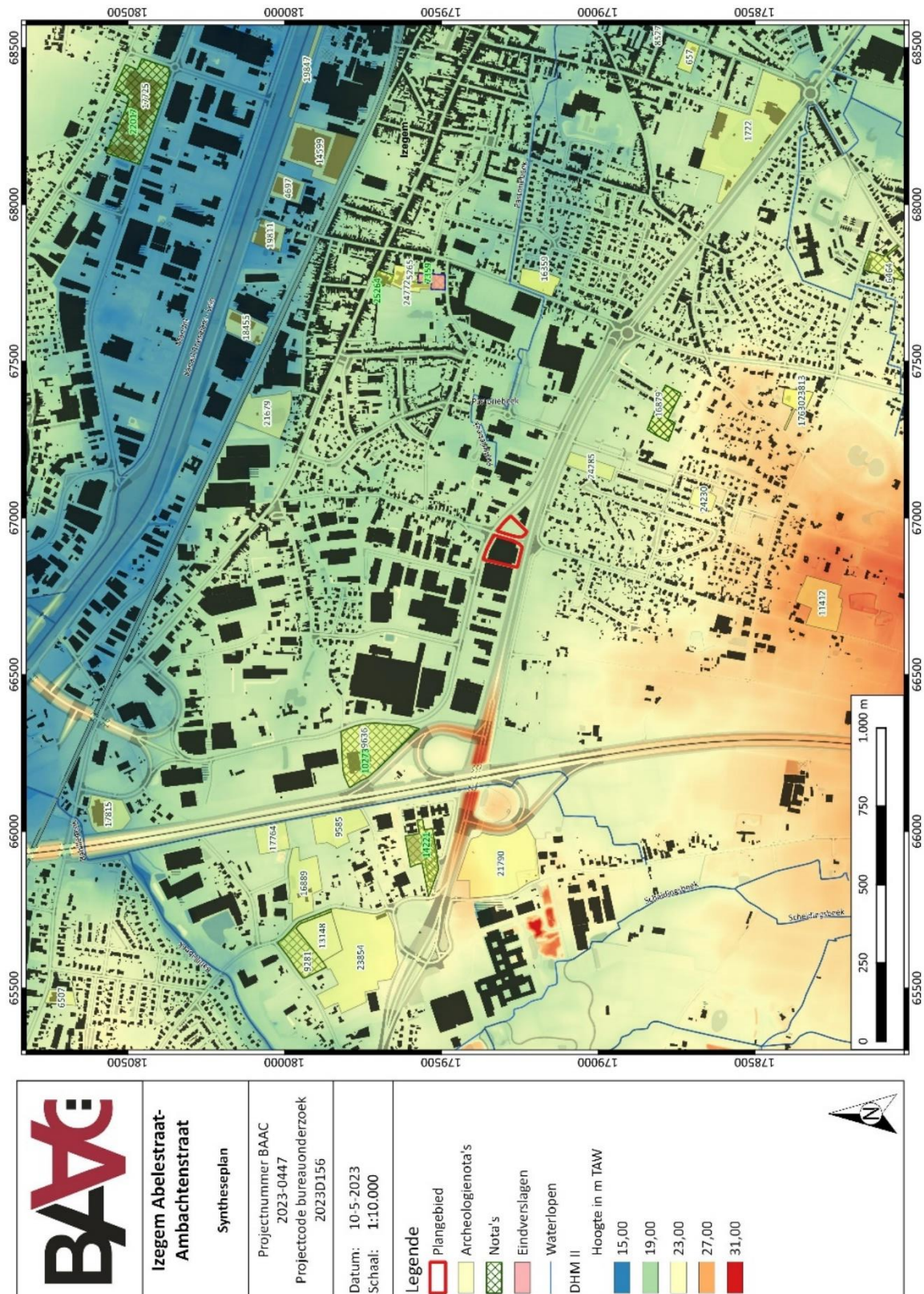
Volgende gegevens zijn van belang voor de verwachting binnen het plangebied. Deze werden afgeleid uit de bodemkundige, historische, cartografische en archeologische analyse.

- Interessante landschappelijke ligging
- Oudste vermelding als "*Isinchehem*" uit 1066
- Nabijheid van vondsten en sporen uit (late) bronstijd-ijzertijd
- Nabijheid van vondsten en sporen uit de Romeinse tijd
- Nabijheid van vondsten en sporen uit de middeleeuwen
- Nabijheid van vermoedelijk in oorsprong 18e- en 19e-eeuwse hoeves (sites met walgracht, te zien op o.a. kaart van Ferraris)
- Nabijheid van vondsten en sporen uit de nieuw(st)e tijd

Op basis van deze gegevens is de archeologische verwachting voor het plangebied vrij hoog en kan niet beperkt worden tot één periode. Het plangebied is landschappelijk gunstig gelegen en het aantreffen van vondsten en sporen in de ruime omgeving wijzen op menselijke aanwezigheid. Aangezien de bodem van het plangebied vermoedelijk onverstoorde is, is de kans groot dat het bodemarchief (vrij) intact is. Het is dus van belang dat het plangebied verder wordt onderzocht om de aan-/afwezigheid van archeologische sporen te kunnen aantonen.

2.3.3 Syntheseplan

Het Syntheseplan (Plan 18) is de weergave van het plangebied ten opzichte van het (historisch) landschap en ten opzichte van de verspreiding en inplanting van naburige sites. Het plangebied is gelegen in het centrum van de Mandelvallei, een vrij vlak landschap met overwegend lemig zand-, zandleem- en kleibodems. Het grondgebied wordt doorsneden door verschillende waterlopen waarvan de Mandel, gelegen in het noorden, de belangrijkste is. De CAI-meldingen zijn voornamelijk ten noorden en ten (zuid)oosten van het plangebied te situeren, net als de projectgebieden waarvoor een (archeologie)nota werd opgesteld.

Plan 18: Weergave van het plangebied ten opzichte van het landschap en ten opzichte van de verspreiding en inplanting van naburige sites, op DHM- en CAI-kaart (digitaal; 1:1; 10/05/2023)

2.4 Besluit

2.4.1 Potentieel op kennisvermeerdering

Om het potentieel op kennisvermeerdering te bepalen dienen de geplande werkzaamheden afgetoetst te worden met de archeologische verwachting. De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuwbouw, met de oprichting van een loods met kantoren en de verharding van het terrein voor de inrichting van een laad- en los zone.

De geplande werkzaamheden omvatten de oprichting van een loods met kantoren (ca. 2.380 m²) en de inrichting van een laad- en los zone (ca. 612 m²). Ter hoogte van het bestaande gebouw zullen twee windmolens aan de voorzijde van het gebouw geplaatst worden. De fundering (2x ca. 25 m²) van deze molens zal ca. 3 m diep uitgegraven worden. De nieuwbouw wordt niet onderkelderd, behalve ter hoogte van de autolift. De liftput (ca. 30 m²) zal ca. 2 m diep uitgegraven worden. Voor de nieuwbouw zal paalfunderingen voorzien worden en zal tot ca. 6 m diep komen. Ten noorden van de nieuwbouw zal het terrein verhard worden in functie van de inrichting van een laad- en los zone (ca. 612 m²). Voor deze betonverharding zal de ondergrond ca. 50 cm diep uitgegraven worden. In deze laad- en los zone zal een zone voorzien worden voor infiltratiekratten en 5 regenwaterputten. Voor de infiltratiekratten (ca. 150 m², ca. 86.000 l) zal de ondergrond ca. 1 m diep uitgegraven worden. Er zullen 5 regenwaterputten aangelegd worden van elk ca. 20.000 l (5x ca. 12m²). Hiervoor zal de ondergrond ca. 3 m diep uitgegraven worden. Op basis van deze gegevens kan geconcludeerd worden dat de impact van de geplande werkzaamheden op de ondergrond groot is.

Op basis van de resultaten van het bureauonderzoek bevat het terrein mogelijk archeologische waarden uit Romeinse tijd, (vroeg-late) middeleeuwen en nieuw(st)e tijd. In de omgeving zijn immers verschillende archeologische waarnemingen gekend (zie Archeologisch kader). De ligging van het plangebied centraal in de Mandelvallei is een interessante locatie. De rivier de Mandel heeft een belangrijke rol gespeeld in de ontwikkeling van Izegem.

Het bodembestand binnen de contouren van het plangebied, met name het braakliggend perceel (498N), lijkt niet aangetast te zijn gedurende de laatste eeuwen (Cartografische en Orthofotografische bronnen). Op de historische kaarten is te zien dat het plangebied bestaat uit akkers en weilanden omringd door hagen en bomen, het ligt aan chemin n.°31, ten zuiden van *H^{uu}* (hameau)(gehucht) *Den Abeele*.

Op basis van de beschikbare gegevens van het kaartmateriaal en de historische en archeologische gegevens uit de (ruimere) omgeving van het plangebied kan er niet met zekerheid gezegd worden wat de aard kan zijn van de eventueel aanwezige archeologische waarden. De archeologische verwachting is vrij hoog en verder onderzoek is aangewezen aangezien dit zou leiden tot relevante kennisvermeerdering.

2.4.2 Afweging noodzaak verder vooronderzoek

Op basis van het uitgevoerde archeologisch vooronderzoek is er onvoldoende informatie over de aan- of afwezigheid van een archeologische site. Het kennispotentieel kon onvoldoende bepaald worden. Volgens de beslissingsboom voor verder archeologisch vooronderzoek²⁷ is verder vooronderzoek aangewezen.

²⁷ AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED 2020 fig.3

2.4.3 Keuze onderzoeksmethode

Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode

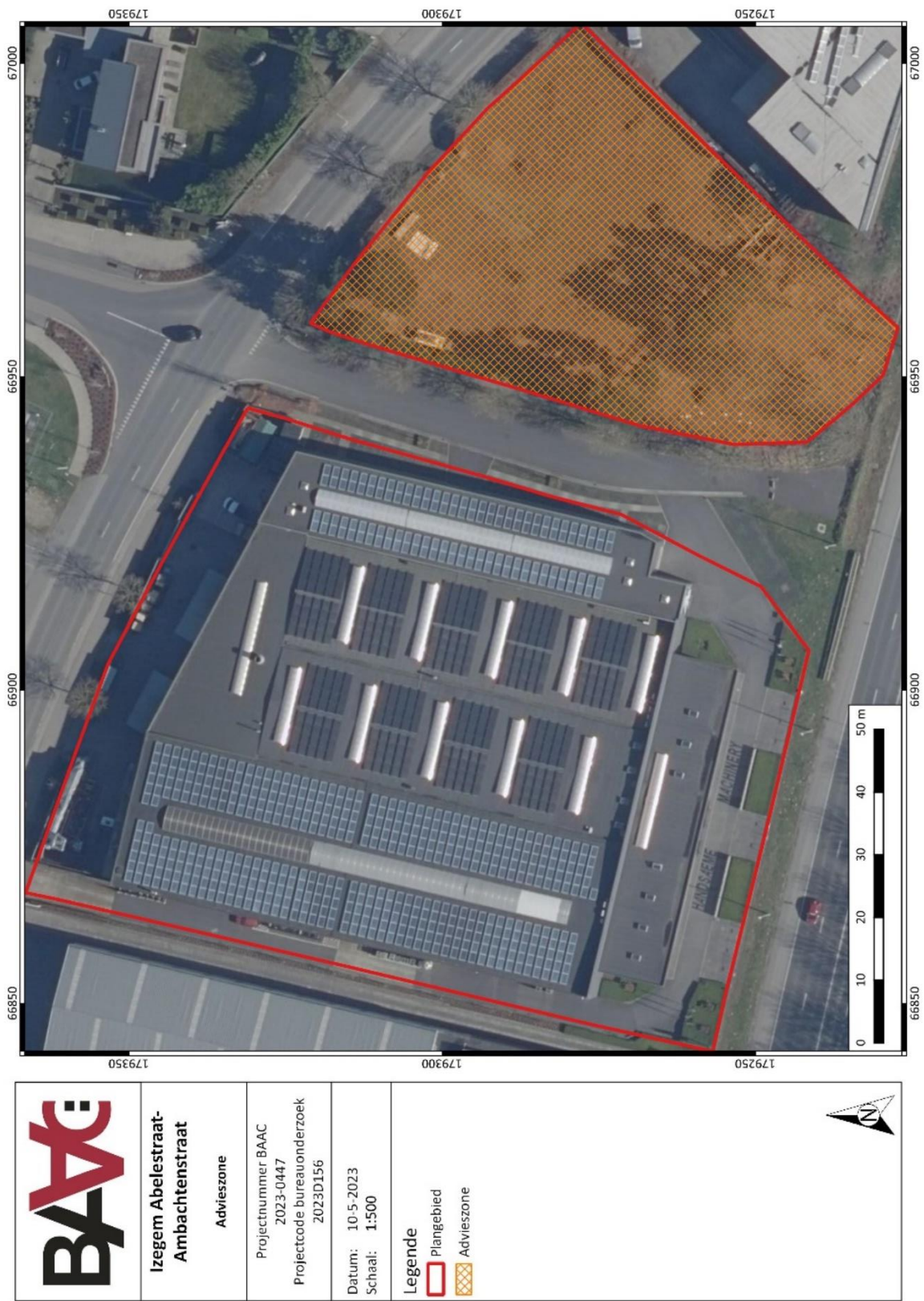
METHODE	MOGELIJK	NUTTIG	SCHADELIJK	NOODZAKELIJK	MOTIVATIE
GEOFYSISCH ONDERZOEK	NEE	NEE	NEE	NEE	NIET NOODZAKELIJK GEZIEN ER VOORAL KANS IS OP ARCHEOLOGISCHE WAARDEN IN DE VORM VAN GRONDSPOREN EN/OF VONDSTEN. INDIEN GEOFYSISCH ONDERZOEK AL RESULTATEN OPLEVERT DAN ZULLEN DEZE MOEILIJK TE INTERPRETEREN ZIJN. VOOR DE DEFINITIEVE INTERPRETATIE IS EEN ONDERSTEUNENDE BODEMINGREEP NODIG.
VELDKARTERING	NEE	NEE	NEE	NEE	VELDKARTERING GEEFT EEN BEELD VAN UIT WELKE PERIODEN VONDSTEN AANWEZIG ZIJN IN DE BOUWVOOR. DEZE GROND KAN ECHTER (DEELS) ZIJN AANGEVOERD, BIJVOORBEELD DOOR BEMESTING. ANDERZIJDS BETEKENT DE AFWEZIGHEID VAN VONDSTEN NIET PER SE DAT ER GEEN SITE IN DE ONDERGROND IS. INDIEN DE BODEM JUIST INTACT IS, ZIJN ER GEEN VONDSTEN AAN HET OPPERVLAKE TE VINDEN.
LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK	JA	JA	NEE	JA	WAARNEMINGEN OMTRENT DE MATE VAN VERSTORING VAN HET TERREIN EN DE BODEMOPBOUW KUNNEN VIA DEZE METHODE AFGELEID WORDEN, IN FUNCTIE VAN VERWACHTING VAN HET AANTREFFEN VAN INTACTE BODEM EN EVENTUEEL RELEVANTE ARCHEOLOGISCHE LAGEN. ZO KAN INGESCHAT WORDEN OF ER EEN POTENTIEEL OP KENNISVERMEERDERING IS.

VERKENNEND/ WAARDEREND BOORONDERZOEK	JA	JA, MISSC HIEN	NEE	JA, MISSC HIEN	BIJ HET AANTREFFEN VAN EEN INTACTE BODEM, MET KANS OP STEENTIJDARCHEOLOGIE, DIENEN ARCHEOLOGISCHE BORINGEN UITGEVOERD TE WORDEN .
PROEFPUTTEN- ONDERZOEK STEENTIJD	JA	JA, MISSC HIEN	NEE	JA, MISSC HIEN	DIT ONDERZOEK DIENT UITGEVOERD TE WORDEN WANNEER ER, OP BASIS VAN DE ARCHEOLOGISCHE BORINGEN, INDICATIES ZIJN VOOR DE AANWEZIGHEID VAN EEN STEENTIJD SITE
PROEFSLEUVEN/ PROEFPUTTEN ONDERZOEK	JA	JA, MISSC HIEN	JA	JA, MISSC HIEN	INDIEN, OP BASIS VAN HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK, EEN RELEVANT ARCHEOLOGISCH NIVEAU AANGETROFFEN WORDT, DAN MOET EEN PROEFSLEUVENONDERZOEK UITGEVOERD WORDEN OM DE AANWEZIGHEID VAN SPORENSITES TE KUNNEN BEPALEN.

In eerste instantie is een landschappelijk bodemonderzoek noodzakelijk, om te kunnen achterhalen of er nog een intact bodemprofiel aanwezig is, wat de verstoringsgraad is en of er binnen de contouren van het plangebied nog een relevant archeologisch vlak aanwezig is. Afhankelijk van de resultaten van dit landschappelijk bodemonderzoek, zal er al dan niet een verkennend/waarderend booronderzoek plaatsvinden. Dit kan eventueel gevolgd worden door een proefputtenonderzoek in functie van steentijdonderzoek. Na afloop van het steentijdtraject kan een proefsleuvenonderzoek plaatsvinden. Dit is tevens de meest geschikte onderzoeksmethode wanneer uit de waarnemingen van het landschappelijk bodemonderzoek blijkt dat een relevant archeologisch vlak aanwezig is, dat door de toekomstige werken zal verstoord worden en verder onderzoek kan leiden tot kenniswinst. Het gepaste archeologische traject zal opgesteld worden.

2.4.4 Afbakening onderzoeksterrein

Voor de afbakening van de advieszone voor verder onderzoek wordt rekening gehouden met de geplande werkzaamheden. Voor de realisatie van de nieuwe loods zal een nieuwbouw opgericht worden met paalfunderingen die vermoedelijk ca. 6 m diep zullen voorzien worden. Voor de inrichting van de laad- en los zone en de betonverharding zal de ondergrond ca. 0.5 m uitgegraven worden. Bij de oprichting van de windmolens, de liftput, de infiltratiekratten en regenwaterputten zal de fundering vermoedelijk tot ca. 3 m diep voorzien worden. Het deel van het plangebied, waar de nieuwbouw zal opgericht worden, wordt opgenomen in de advieszone voor verder vooronderzoek, met uitzondering van de zones waar de windmolens zullen opgericht worden. Ook deze werkzaamheden zijn (zeer) verstorend, maar de oppervlakte is te beperkt en verder vooronderzoek zou te weinig kenniswinst opleveren (Plan 18).

Plan 18: Plangebied met afbakening van de zone voor verder vooronderzoek (digitaal; 1:1; 10/05/2023)

3 Samenvatting

Naar aanleiding van een aanvraag bij een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen heeft BAAC Vlaanderen bvba een archeologienota opgemaakt. De opdrachtgever plant binnen de contouren van het plangebied *Izegem Abelestraat-Ambachtenstraat* de realisatie van een nieuwbouw. De geplande werken impliceren aanzienlijke bodemingrepen (waaronder de oprichting van een loods met kantoren en de inrichting van een laad- en los zone) die qua omvang een directe bedreiging kunnen betekenen voor potentieel aanwezig archeologisch erfgoed.

Na afronding van het bureauonderzoek blijkt dat verder vooronderzoek noodzakelijk is. Er werd namelijk onvoldoende informatie gegenereerd tijdens deze fase van het vooronderzoek om een mogelijke aan- of afwezigheid van een archeologische site afdoende te staven en dus een gemotiveerde uitspraak te doen over het al dan niet moeten nemen van verdere maatregelen.

Voor het bureauonderzoek werd gebruik gemaakt van de beschikbare bodemkaarten, geologische kaarten, historische kaarten en archeologische gegevens. Bovendien werden de plannen van de opdrachtgever geplot op de bestaande situatie. Op deze manier kon een inschatting gemaakt worden van het onderzoekspotentieel van het plangebied en kon een algemene verwachting ten aangaan van de archeologische waarden op het terrein worden vastgesteld.

Het bureauonderzoek toonde aan dat het plangebied een vrij hoge kans op aantreffen van archeologische waarden heeft, op basis van de landschappelijke en geomorfologische situatie, de landschappelijke ligging, de archeologische context en de historische data. Het plangebied is centraal gelegen in de Mandelvallei. Op de historische kaarten is het plangebied weergegeven te midden akkers en/of weilanden, gelegen aan *chemin n.°31*, ten zuiden van *H^{au}* (hameau)(gehucht) *Den Abeele*.

Op basis van de orthofotografische bronnen kan de recente geschiedenis van het plangebied gereconstrueerd worden en is de evolutie van het landgebruik binnen de contouren van het plangebied te zien in de 20ste eeuw. Op de oudste orthofoto's is te zien dat het plangebied bestaat uit landbouwgrond en altijd een ruraal karakter heeft gekend. De noord-zuid georiënteerde (voorloper van) Abelestraat loopt doorheen de contouren van het plangebied. Dit is niet meer het geval op de orthofoto van 1979-1990. Daarop is te zien dat er bebouwing aanwezig is op beide percelen binnen de contouren van het plangebied. Ten zuiden van het plangebied werd de Rijksweg aangelegd. Dit is ook (beter) zichtbaar op de orthofoto van 2000-2003. Het bedrijvencomplex op het westelijk perceel werd uitgebreid. Op het oostelijk perceel is bebouwing aanwezig met een oprijlaan in het noordelijk gedeelte en een west-oost georiënteerde bomenrij in het centraal/zuidelijk gedeelte. Ook in de (ruime) omgeving worden steeds meer percelen ingenomen door verschillende bedrijvencomplexen. Deze evolutie breidt verder uit, te zien op de orthofoto 2008-2011. Op de meest recente orthofoto is te zien dat de bebouwing op het oostelijk perceel werd afgebroken. Enkel de centrale bomenrij bleef bewaard.

De verwachting op het aantreffen van archeologische sporen is vrij groot. Het potentieel op kennisvermeerdering bij vervolgonderzoek is bijgevolg vrij hoog. De geplande werkzaamheden zullen de ondergrond binnen de contouren van het plangebied verstoren en er is bijgevolg een grote impact op het bodemarchief en de eventueel aanwezige archeologische elementen.

Omwille van bovenstaande redenen adviseert BAAC Vlaanderen verder onderzoek, archeologisch vooronderzoek zonder ingreep in de bodem, onder de vorm van een landschappelijk bodemonderzoek. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan eventueel verder archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem nodig zijn, onder de vorm van een archeologisch booronderzoek en/of proefsleuvenonderzoek. Dit wordt verder toegelicht in het Programma van Maatregelen.

4 Lijsten

4.1 Figurenlijst

Figuur 1: Weergave van de toekomstige inplanting.....	7
Figuur 2: Doorsnede van de toekomstige inplanting.....	8
Figuur 3: Principesnede Windmolen.....	10
Figuur 4: Principesnede Autolift	11
Figuur 5: Principesnede nieuwbouw loods.....	12
Figuur 6: Principesnede nieuwbouw loods-regenwaterputten-infiltratiekragen-betonplaat ...	13
Figuur 7: Hoogteverloop terrein	22
Figuur 8: Kenmerken van de quartairgeologische kaart betreffende het plangebied.....	24

4.2 Plannenlijst

Plan 1: Plangebied op topografische kaart (digitaal; 1:10.000; 10/05/2023).....	2
Plan 2: Plangebied op kadasterkaart (GRB) (digitaal; 1:250; 10/05/2023)	3
Plan 3: Plangebied op recente orthofoto (digitaal; 1:1; 10/05/2023)	6
Plan 4: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto (digitaal; 1:1; 10/05/2023)	9
Plan 5: Plangebied met weergave van toekomstige inplanting op orthofoto (digitaal; 1:1; 10/05/2023)	14
Plan 6: Plangebied op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (DHM) met waterwegen (digitaal; 1:1; 10/05/2023).....	20
Plan 7: Plangebied en hoogteverloop op het DHM (digitaal; 1:1; 10/05/2023)	21
Plan 8: Plangebied op de tertiairgeologische kaart (digitaal; 1:50.000; 10/05/2023)	23
Plan 9: Plangebied op de quartairgeologische kaart 1:50.000 (digitaal; 1:50.000; 10/05/2023).....	25
Plan 10: Plangebied op de bodemkaart van Vlaanderen (digitaal; 1:20.000; 10/05/2023).....	26
Plan 11: Plangebied op de Ferrariskaart (analoog; 1:25.000; 10/05/2023).....	29
Plan 12: Plangebied op de Vandermaelenkaart (analoog; 1:20.000; 10/05/2023)	30
Plan 13: Plangebied op de Atlas der Buurtwegen (analoog; 1:2500; 10/05/2023)	31
Plan 14: Plangebied op de Poppkaart (analoog; 1:1.250-1:7.500; 10/05/2023)	32
Plan 15: Plangebied op oude en recente orthofoto's (digitaal; 1:1; 10/05/2023).....	34
Plan 16: Plangebied en omgeving op de CAI-kaart (digitaal; 1:1; 10/05/2023)	38
Plan 17: Plangebied en omgeving op de kaart met in akte genomen (archeologie)nota's en eindverslagen (digitaal; 1:1; 10/05/2023).....	40
Plan 18: Plangebied met afbakening van de zone voor verder vooronderzoek (digitaal; 1:1; 10/05/2023).....	47

4.3 Tabellenlijst

Tabel 1: Overzicht impactanalyse geplande werkzaamheden.....	15
Tabel 2: Archeologische waarden in de CAI in de onmiddellijke omgeving van het plangebied.	36
Tabel 3: (Archeologie)nota's en eindverslagen in de regio	39
Tabel 4: Overzicht van de keuze onderzoeksmethode	45

5 Bibliografie

- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2020. Een beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek. Available at:
https://www.onroenderfgoed.be/assets/files/content/images/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2023a. Inventaris Onroerend Erfgoed. Gebieden Geen Archeologie. *Inventaris Onroerend Erfgoed*. Available at:
<https://inventaris.onroenderfgoed.be/aanduidingsobjecten?categorie=GGA>.
- AGENTSCHAP ONROEREND ERFGOED, 2023b. Loket onroerend erfgoed: archeologienota's, nota's en eindverslagen. Available at:
<https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/archeologienotas/goedgekeurd>.
- CAI, 2023. Centraal Archeologisch Inventaris. Available at: <http://cai.onroenderfgoed.be/>.
- CARTESIUS, 2023. Cartesius. Available at: www.cartesius.be.
- DATABANK ONDERGROND VLAANDEREN, 2023. Portaal. Available at:
<https://www.dov.vlaanderen.be/portaal/>.
- DOV VLAANDEREN, 2022. Databank Ondergrond Vlaanderen, Quartair. Available at:
<https://www.dov.vlaanderen.be>.
- GEOPUNT VLAANDEREN, 2023. Catalogus. Available at: <https://www.geopunt.be/catalogus>.
- INVENTARIS ONROEREND ERFGOED, 2023. Inventaris Onroerend Erfgoed. Available at:
<https://inventaris.onroenderfgoed.be>.
- DE MOOR, G. & MOSTAERT, F., 1993. *Geomorfologische kaart van België 1:50000*, Leuven.